



**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba.

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
ZA 2012. GODINU**

Broj: 04-03/13

Sarajevo, travanj 2013. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
PREDSJEDNIKU VLADE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINACIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Predmet revizije

Izvršili smo reviziju konsolidiranih finansijskih izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije (u daljem tekstu: Županija) za 2012. godinu (bilanca stanja na dan 31. prosinac 2012. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo Županije odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH" broj 22/06), Okviru međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI, Okvir u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 38/11 i "Službene novine FBiH" broj: 30/11) i kodeksom profesionalne etike revizora. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju temelj za naše revizorsko mišljenje.

Temelj za izražavanje mišljenja:

- 1. Planiranje, izrada i donošenje Proračuna Županije nije vršeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Proračun za 2012. godinu je usvojen bez plana pokrića deficita prethodnih godina od 35.174.853 KM. Nije upravljano javnim novcem na propisani način. Posljedica istog je trošenje iznad stvarnih mogućnosti, nedovoljno obezbjeđenje sredstava za zakonske obveze iz oblasti socijalne skrbi, kao i iskazivanje deficita u iznosu 3.606.923 KM. (točka 4.3 Izvješća).**
- 2. Zbog netočnog iskazivanja finansijskog rezultata za 2012. godinu, a samim tim i akumuliranog deficita, kao i precijenjenih izvora sredstava za 8.313.913 KM imalo je za posljedicu da stvarni akumulirani deficit revizijom utvrđen iznosi 40.167.570 KM i premašuje izvore sredstava za 14.286.281 KM. Dok je prema objavljenim finansijskim izvješćima akumulirani deficit iskazan 35.665.344 KM, (točke: 4.7 i 4.8.1 Izvješća).**

3. Raspolaganje javnim novcem nije bilo sukladno propisima zbog: neplaćanja pripadajućih doprinosa pri isplati neto plaća za X-XII 2012. godine 6.099.831 KM; neprovođenja izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu uredskog materijala, goriva i servisiranja vozila kod MUP-a 672.782 KM; ne vršenje kontrole troškova mobilnih telefona, upotrebe službenih vozila, reprezentacije, ugovora o djelu sukladno ovlaštenjima i načina podjele tekućih prijenosa bez jasnih kriterija, (točke: 4.5.1., 4.5.2., 4.5.3. i 4.6. Izvješća);
4. Precijenjeni su prihodi za 1.640.432 KM, koji se odnose na razliku prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstava (naknade za šume, vode i ceste), koja su oprihodovana i nisu evidentirana na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, što je suprotno Upustvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganju sredstvima sa posebnih namjenskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR, (točka 4.4 Izvješća).
5. Rashodi i izdaci 2012. godine u iznosu od 2.264.512 KM nisu knjigovodstveno evidentirani u trenutku nastanka obveze i predstavljaju više stvorene obveze od dozvoljenih proračunom (prekoračenje), čime nije postupljeno sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, (točke: 4.3., 4.5.3., 4.7 i 4.8.4 Izvješća).
6. Financijski rezultat za 2012. godinu deficit objavljen u iznosu 3.606.923 KM, nije točan, jer je revizijom utvrđeno da je manje iskazan za 4.502.226 KM. Od čega se iznos 2.861.794 KM odnosi na izdatke koji nisu evidentirani u financijskim izvješćima na poziciji rashoda i izdataka u trenutku nastanka obveze, a 1.640.432 KM na razliku prikupljenih namjenskih sredstava (naknade za šume, vode i ceste), koja su oprihodovana i iskorištena za druge rashode i izdatke, te suprotno zakonskim propisima nenamjenski utrošena, (točke: 4.4 i 4.7 Izvješća).
7. Precijenjeni su stalna sredstva u pripremi i izvori sredstava za 8.313.913 KM, jer je u 2012. godini Ministarstvo branitelja neosnovano uknjižilo vrijednost ukupnih ulaganja (2003.-2010. godinu) stambeno-poslovnih objekata izgrađenih u svrhu stambenog zbrinjavanja stradalnika i raspodjele istim u trajno vlasništvo, koja je i izvršena 2010. godine. Sufinanciranje stambeno-poslovnih objekata vršeno je donacijom R. Hrvatske u iznosu 3.212.695 KM i Federacije BiH 800.000 KM, a za koje je iznos od 3.862.695 KM u periodu 2003-2006. godine evidentiran na kapitalnim transferima. U ugovorima o zajedničkoj izgradnji sa općinama: Ljubuški, Posušje i Grude na čijem području su izgrađene zgrade nije regulisan status vlasništva nad poslovnim dijelovima zgrada, a Rješenja o građenju/legalizaciji vode se na ime općina Ljubuški i Posušje, a ne na Ministarstvu, (točka: 4.8.1 Izvješća).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na financijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnim točkama, godišnja financijska izvješća Proračuna Zapadnohercegovačke županije ne prikazuje istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza na dan 31.12.2012. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Financijsko poslovanje Zapadnohercegovačke županije tijekom 2012. godine nije bilo u svim materijalno– značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 22.03.2013. godine

Zamjenik generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor
Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

KAZALO

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća	3
4.2	Sustav internih kontrola	4
4.3	Proračun za 2012. godinu	6
4.4	Prihodi i primici	7
4.5	Tekući rashodi	10
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova djelatnika	10
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge	12
4.5.3	Tekući transferi (prijenosi)	14
4.5.4	Tekuća pričuva	19
4.5.5	Kapitalni transferi (prijenosi)	19
4.6	Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama BiH	20
4.7	Financijski rezultat	21
4.8	Godišnji popis na dan 31.12.2012. godine	22
4.8.1	Stalna sredstva	22
4.8.2	Novčana sredstva	25
4.8.3	Kratkoročna potraživanja	25
4.8.4	Kratkoročne obveze i razgraničenja	26
4.8.5	Dugoročne obveze i razgraničenja	28
4.9	Sudski sporovi	29
4.10	Vanbilansna evidencija	29
5.	KOMENTAR	29

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA ZAPADNOHERCEGOVAČKE ŽUPANIJE
ZA 2012. GODINU

1. UVOD

Zapadnohercegovačka županija (u daljem tekstu: Županija), kao federalna jedinica FBiH uspostavljena je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Županije, koja svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom Županije je propisano da Županija ima sve ovlasti koja Ustavom Federacije nisu izričito povjerena federalnoj vlasti ili koja nisu Ustavom Federacije utvrđena kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije. Županija ima ovlasti za: donošenje odluka, u okviru utvrđene ekonomske politike, za poticanje gospodarskog i društvenog razvitka; financiranje djelatnosti županijske vlasti ili djelatnosti pod njezinim pokroviteljstvom oporezivanjem, posudbom ili drugim sredstvima; utvrđivanje naobrazbene politike, uključujući donošenje propisa o naobrazbi, te osiguranje naobrazbe; utvrđivanje i provedbu kulturne politike; utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata; utvrđivanje politike u svezi s reguliranjem i osiguranjem javnih službi; donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje; donošenja propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti; utvrđivanje politike u svezi s osiguranjem radio i TV postaja, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog djelovanja, te osiguranje njihovog rada; provedba socijalne politike i uspostava službi socijalne skrbi; stvaranje i provedbu politike županijskog turizma, razvoj turističkih resursa.

Zakonodavnu vlast u Županiji vrši Skupština Županije, a izvršnu Vlada Županije koju čine Premijer i 8 ministara. Funkciju županijske uprave vrši osam ministarstava, uprave i upravne ustanove i zavod sukladno Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu županijske uprave, kojim se utvrđuje ustrojstvo županijskih tijela uprave i županijskih upravnih organizacija, određuje njihov djelokrug i druga pitanja organizacije i rada. Županijskim ministarstvima rukovodi ministar, a radom uprava, upravnih ustanova i zavoda rukovode direktori.

Sredstva za rad županijskih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa utvrđuju se Proračunom Županije.

Županija se sastoji iz 4 općine: Ljubuški, Široki Brijeg, Posušje i Grude.

Proračunom Županije za 2012. godinu planirano je financiranje 2.199 djelatnika, a Izmjenama i dopunama proračuna 2.207. Prosječan broj djelatnika na temelju radnih sati je 2.083.

Sjedište Vlade Županije je u Širokom Brijegu, ulica Stjepana Radića broj 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća Proračuna Županije za 2012. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika u Županiji sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća Proračuna Županije za 2012. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda financijskih izvješća i pripadajućih računa korisnika županijskog proračuna, sukladno usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su financijska izvješća pouzdana i da li bilance u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja proračuna, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni financijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sustav internih kontrola.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna Županije za 2012. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

- *Donijeti sva nedostajuća akta sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika, te vršiti dosljednu primjenu istih, radi uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola;*
- *Izvršiti analizu iskazanog deficita i poduzeti adekvatne mjere na planiranju pokrića istog sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH.*
- *Planiranje proračunskih sredstava vršiti na temelju ostvarivih prihoda, te pri planiranju, izradi, donošenju, izvršenju i izvještavanju proračuna poštivati odredbe Zakona o proračunima u FBiH, Zakona o izvršenju proračuna Županije i Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;*
- *Prikupljena a neutrošena namjenska sredstva knjigovodstveno evidentirati na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, te otvoriti posebne namjenske podračune za sredstava za šume i vode, kako bi se omogućilo praćenje namjenskog utroška ovih sredstava u narednom periodu;*
- *Uskladiti županijske akte sukladno Uredbi o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila FBiH;*
- *Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele urediti vrstu i način korištenja vlastitih prihoda, te evidentiranje i usuglašavanje prihoda vršiti sukladno Zakonu o Riznici u FBiH;*
- *U cilju zaštite imovine Županije i ostvarivanja koristi od iste Ministarstvo gospodarstva treba poduzeti sve zakonom propisane mjere i da u potpunosti postupi sukladno Zaključku Vlade radi naplate dugovanja od svih koncesionara;*
- *Isplaćivati doprinose prilikom isplate neto plaća sukladno Zakonu o doprinosima u FBiH;*
- *Doprinosi za beneficirani radni staž policijskih službenika obračunavati, evidentirati i isplaćivati sukladno Zakonu o policijskim službenicima Županije;*
- *Pojačati kontrolu i odobravati izdatke za službena putovanja uz dosljednu primjenu Odluke o naknadama iz osnova materijalnih prava djelatnika kod korisnika proračuna Županije;*
- *Potrebno je da Ministarstvo unutarnjih poslova izvrši kontrolu svih računa 2012. godine za mobilne telefone te utvrdi iznos prekoračenja sukladno vlastitom aktu, iskaže i naplati od djelatnika koji su više potrošili javnog novca;*
- *Pisanim procedurama definirati način i kontrolu korištenja službenih vozila i utvrditi normative utroška goriva, te uspostaviti kontrolu nad istim u cilju racionalnog korištenja vozila i trošenja sredstava za ove namjene;*
- *Donijeti procedure za korištenje sredstava reprezentacije kojim će se definirati pravo, način, visina i kontrola utroška ovih sredstava, u cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava;*
- *Vlada Županije treba odrediti kriterije za raspodjelu sredstava tekućih prijenosa, te osigurati kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom javnog novca;*
- *Izdatke za rekonstrukciju i sanaciju školskih objekata planirati i realizirati na propisanim pozicijama sukladno Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH;*
- *Osigurati da Razvojna agencija Županije podnosi izvješće o utrošku sredstava, kao i da Ministarstvo gospodarstva vrši nadzor nad utroškom istih u cilju osiguranja namjenskog utroška sredstava;*
- *Program utroška sredstava i Naputak za ostvarivanje prava na potpore u poljoprivredi i ruralnom razvitku donositi u propisanim rokovima sukladno Zakonu o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku;*
- *Doraditi podzakonske akte za realizaciju poticaja u poljoprivredi i ruralnom razvitku u cilju sprječavanja eventualnih zloupotreba i uspostave kontrole nad realizacijom ovih sredstava;*
- *Uspostaviti središnju bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih potpora sukladno članku 27. Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku;*
- *Skupština i Vlada trebaju osigurati da se namjenska sredstva za šume i vode u cijelosti stave na raspolaganje nadležnim institucijama, odnosno planiraju i Programi utroška donose prema visini prikupljenih sredstava u cilju namjenskog utroška istih sukladno zakonskim propisima;*

- *Namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje raspodjeliti sukladno donesenim kriterijima za dodjelu jednokratnih pomoći, te vršiti nadzor od strane Uprave za civilnu zaštitu, radi osiguranja namjenskog utroška;*
- *Potrebno je da Ministarstvo prosvjete, znanosti i športa propiše jasne i mjerljive kriterije za raspodjelu sredstava tekućih prijenosa za šport i vrši nadzor nad utroškom ovih sredstava;*
- *Ministarstvo hrvatskih branitelja treba dosljedno i u potpunosti postupiti sukladno Programu utroška s kriterijima za raspodjelu sredstava za tekuće prijenose udrugama, kao i osigurati nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih javnih sredstava;*
- *Donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista u cijelosti koristiti i izvještavati Skupštinu sukladno Zakonu o proračunima u FBiH;*
- *Vlada Županije za kapitalne prijenose drugim razinama vlasti treba odrediti kriterije, odnosno uvjeti o načinu raspodjele sredstava, te osigurati stvarni nadzor nad utroškom u predviđene namjene;*
- *Postupke nabave roba, kao i odabir dobavljača provoditi sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH;*
- *Pri financijskom izvještavanju dosljedno primjenjivati proračunsko računovodstvo koje se zasniva na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti;*
- *Rashode i izdatke evidentirati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja;*
- *Svi proračunski korisnici obvezni su popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine i obveza Županije i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH;*
- *Ulaganja u stalna sredstva evidentirati na poziciji kapitalnih izdataka istovremeno za vrijednost izgrađenog objekta sukladno računovodstvenim propisima;*
- *Ministarstvo hrvatskih branitelja treba da isknjiži navedena ulaganja, a eventualnim dokazivanjem imovine nad poslovnom dijelom objekata uz obezbjeđenje odgovarajuće računovodstvene dokumentacije izvršiti knjiženja.*
- *Kratkoročna potraživanja knjigovodstveno evidentirati sukladno računovodstvenim propisima, te poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu istih;*
- *Date garancije po kreditima knjižiti sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvješća

Revizija financijskih izvješća Proračuna Županije je vršena kontinuirano od 2002. do 2011. godine. U svim sačinjenim izvješćima o izvršenoj reviziji financijskih izvješća dato je negativno mišljenje, s izuzetkom za 2002. godinu kada je dato mišljenje s rezervom. U prethodnoj reviziji 2011. godine, dato je negativno mišljenje. U okviru iste i provjere da li je postupljeno po datim preporukama utvrdili smo slijedeće:

Preporuke po kojima nije postupljeno, a odnose se na:

- *Donošenje svih nedostajućih akata sukladno Zakonu o proračunu u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika, te dosljednu primjenu istih, radi uspostavljanja adekvatnog sustava internih kontrola; Uspostavljanje interne revizije sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika; Planiranje proračunskih sredstava na temelju ostvarivih prihoda, te pri planiranju, izradi, donošenju i izvršenju proračuna poštivanje odredbi Zakona o proračunima Županije za šta je nadležna izvršna i zakonodavna vlast; Knjigovodstveno evidentiranje prikupljenih a neutrošenih namjenskih sredstava na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, te otvaranje posebnih namjenskih podračune za sredstava za šume, vode i ceste kako bi se omogućilo praćenje namjenskog utroška ovih sredstava u narednom periodu; Usklađivanje županijskih akata sukladno Uredbi o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila FBiH; Uređivanje vrste i načina korištenja vlastitih prihoda sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele, te evidentiranje i usuglašavanje prihoda sukladno Zakonu o Riznici u FBiH; Preispitivanje dosadašnjeg načina rada svih koji su uključeni u proces koncesija u cilju zaštite imovine Županije i ostvarivanja koristi od iste; Poduzimanje svih zakonskih propisanih mjera za naplatu dugovanja od koncesionara; Osiguranje od strane Skupštine i Vlade da se namjenska sredstva za šume, vode i ceste stave na raspolaganje*

nadležnim institucijama, odnosno planiraju i Programi utroška donose prema visini prikupljenih sredstava u cilju namjenskog utroška istih sukladno zakonskim propisima; Dosljedno i potpuno postupanje Ministarstva hrvatskih branitelja sukladno Programu utroška s kriterijima za raspodjelu sredstava za tekuće prijenose udrugama, kao i osiguranje nadzora nad namjenskim utroškom dodijeljenih javnih sredstava; Donošenje kriterija za uporabu sredstava tekuće pričuve i korištenja istih sukladno Zakonu o proračunima u FBiH; Donošenje detaljnih kriterija, odnosno uvjeta o načinu raspodjele sredstava od strane Vlade Županije za sredstva kapitalnih prijenosa drugim razinama vlasti, te osiguranje stvarnog nadzora nad utroškom u predviđene namjene; Izvršenje analize iskazanog deficita i poduzimanje adekvatnih mjera na planiranju pokriva istog sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH; Pri finansijskom izvještavanju dosljedno primjenjivanje proračunskog računovodstva koje se zasniva na načelima točnosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti; Evidentiranje rashoda i izdataka prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja; Knjigovodstveno evidentiranje kratkoročnog potraživanja sukladno računovodstvenim propisima, te poduzimanju svih zakonom propisanih mjera za naplatu istih; Obračunavanje, evidentiranje i isplaćivanje doprinosa za beneficirani radni staž policijskih službenika sukladno Zakonu o policijskim službenicima Županije; Pojačavanje kontrole i odobravanje izdataka za službena putovanja uz dosljednu primjenu Odluke o naknadama iz osnova materijalnih prava djelatnika kod korisnika proračuna Županije; Donošenje pisanih procedura kojim će se definirati način i kontrola korištenja službenih vozila i utvrditi normative utroška goriva, te uspostavljanje kontrole nad istim u cilju racionalnog korištenja vozila i trošenja sredstava za ove namjene; Donošenje procedure za korištenje sredstava reprezentacije kojim će se definirati pravo, način, visina i kontrola utroška ovih sredstava, u cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava; Određivanje kriterija za raspodjelu sredstava tekućih prijenosa od strane Vlade, te osiguranje kontrole i nadzora nad namjenskim utroškom javnog novca; Planiranje i evidentiranje izdataka za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata na kapitalnim izdacima; Uspostavljanje centralne baze podataka o korisnicima i vrstama novčanih potpora sukladno Zakonu o novčanoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvitku; Donošenje programa utroška sredstava kapitalnih izdataka od strane Vlade na prijedlog proračunskih korisnika sukladno Zakonu o izvršenju proračuna Županije; kao i donošenje Plana nabavki roba, usluga i radova; Provođenje postupaka nabave roba, kao i odabir dobavljača sukladno Zakonu o javnim nabavkama BiH i podzakonskim aktima; Evidentiranje datih garancija po kreditima sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Preporuke po kojima je u djelimično postupljeno, a odnose se na:

- Provođenje aktivnosti na donošenju novog Zakona o koncesiji Županije za regulisanje procedura postupanja nadležnih proračunskih korisnika u dijelu utvrđivanja cijene koncesionih naknada i osiguranja nadzora nad provedbom sklopljenih ugovora o koncesijama; Utvrđivanje stvarnog stanja imovine i obaveza Županije i usklađivanju sa knjigovodstvenim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH; Knjigovodstveno evidentiranje zgrada koje su završene i koje se koriste u upotrebu, ali ne i kod nadležnog proračunskog korisnika; U 2012. godini je donesena Odluka o postupku i kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći općinama za otklanjanje šteta nastalih od prirodnih i drugih nesreća, ali raspodjela sredstava nije vršena sukladno kriterijima.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno, a odnose se na:

- Obračun i fakturisanje koncesionih naknada po svim zaključenim ugovorima o koncesiji i knjigovodstveno evidentiranje potraživanja po istim.

4.2 Sustav internih kontrola

Revizijom smo izvršili ispitivanje sustava internih kontrola, kako bi se procijenila točnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijska izvješća i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sustava internih kontrola je na Vladi Županije i rukovodiocima proračunskih korisnika, a temelj funkcionalnog sustava internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja i kontrolnih aktivnosti. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutarnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Također, isti su odgovorni za uspostavljanje i

održavanje sustava upravne i računovodstvene kontrole nad proračunima, odobrenim financijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i proračunskim izdacima i isplatama.

Iako su prethodnim revizorskim izvješćem date preporuke za poboljšanje sustava internih kontrola, još uvijek nije uspostavljen cjelovit sustav internih kontrola kroz donošenje potrebnih akata, procedure praćenja primjene donesenih akata, identifikaciju nadležnosti, odgovornosti i procjenu rizika.

Još nije uspostavljena interna revizija sukladno Zakonu o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH koji se primjenjuje na korisnike javnih sredstava. Primjena zakona je uslovljena formiranjem CHJ-Centralne harmonizacijske jedinice i usvajanjem Pravilnika o uvjetima za obavljanje poslova interne revizije. Na razini Federalnog ministarstva finansija formirana je CHJ ali još nisu usvojena potrebna prateća akta koja direktno utječu na uvođenje interne revizije u županijama sukladno zakonu.

U 2012. godini nisu doneseni županijski propisi sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH i Zakonu o plaćama i naknadama policijskih službenika FBiH („Sl. novine FBiH“ broj: 45/10).

Proračunski korisnici su donijeli pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji koji definiraju organizaciju, opis poslova djelatnika, sustav rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole. U Ministarstvu financija od sistematizovanih 56 djelatnika u 2012. godini bilo je uposleno 36 i 3 djelatnika na određeno radno vrijeme. Nepopunjenost na ključnim radnim mjestima imala je za posljedicu da u Ministarstvu financija nije uspostavljen efikasan sustav internih kontrola i kontrolnih postupaka u dijelu financijskog poslovanja, planiranja, izvršenja i nadzora nad izvršavanjem Proračuna.

Proračunski korisnici još uvijek nisu donijeli sve akte propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje sustava internih kontrola, kojim bi se osigurali kontrolni postupci u načinu raspolaganja i trošenja javnih sredstava. Nisu donijeli Pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, iako je člankom 62. Zakona o proračunima u FBiH propisano da proračunski korisnici imaju obvezu urediti sustav interne kontrole i donijeti pravilnik, kojim bi se osigurao način korištenja resursa sukladno postavljenim ciljevima i zaštita istih od gubitaka, prijevare ili lošeg upravljanja. Na razini Županije nije donesen propis o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele kojim bi se uredila vrsta i način korištenja vlastitih prihoda.

Prema našoj procjeni sustav internih kontrola nije uspostavljen na način koji bi otkrio i spriječio pogrešna iskazivanja u godišnjim izvješćima i osigurao zakonit i namjenski utrošak sredstava. Rukovodstvo je usvojilo određeni dio propisa vezanih za obavljanje poslovnih aktivnosti. Međutim, nisu posvetile dužnu pažnju implementaciji nadzora nad planiranjem i trošenjem javnog novca.

Navodimo nedovoljno funkcioniranje sustava internih kontrola: kod izrade, donošenja i izvršenja Proračuna i sačinjavanja mjesečnih i tromjesečnih planova novčanih tijekova; rukovodne strukture kod planiranja ne poštivaju propise, obzirom da nije planirano pokriće akumuliranog deficita, zbog čega je ugrožena financijska opstojnost Županije; neevidentiranja rashoda i izdataka u periodu u kojem su i nastali; nepostojanje adekvatnih kontrolnih aktivnosti, odnosno nadzora od strane rukovodioca nad upotrebom sredstava za reprezentaciju, putne troškove, upotrebom vozila i drugim materijalnim izdacima, kojim bi se otkrile i spriječile eventualne greške pri realizaciji istih; pogrešna klasifikacija i evidentiranje izdataka, izgradnja i rekonstrukcija školskih objekata umjesto na kapitalnim izdacima planirana je i realizirana sa tekućih prijenosa Vlade; kod MUP-a nisu vršena odbijanja prekoračenja za mobilne telefone, kod pojedinih korisnika nisu se provodile procedure nabave sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH. Kontrolne aktivnosti nisu uspostavljene ni u dijelu namjenskog trošenja sredstava prikupljenih temeljem posebnih zakonskih propisa (naknade za šume, vodne naknade i sredstva za ceste), čije je trošenje u nadležnosti određenih proračunskih korisnika. Ova sredstva nisu iskazana na odgovarajućim pozicijama u Glavnoj knjizi Riznice već oprihodovana u proračunu Županije i iskorištena za druge rashode i izdatke, čime nisu u cijelosti namjenski utrošena, a zbog pogrešnog evidentiranja istih imalo je uticaja i na iskazani financijski rezultat.

Donijeti sva nedostajuća akta sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika, te vršiti dosljednu primjenu istih, radi uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola.

4.3 Proračun za 2012. godinu

Proračun za 2012. godinu u iznosu od 76.882.360 KM i Zakon o izvršenju Proračuna Županije za 2012. godinu Skupština je usvojila 24.02.2012. godine. Za prvo tromjesečje 2012. godine financiranje proračunskih korisnika vršeno je na temelju Odluke o privremenom financiranju usvojenoj 29.12.2011. godine u iznosu od 18.484.575 KM.

Proračunom je planiran deficit u iznosu od 5.000.000 KM, a za pokriće istog planirano je zaduženje od drugih nivoa vlasti sredstava MMF-a, iako je prilikom donošenja Proračuna bilo izvjesno da sredstva neće biti realizirana u revidiranoj godini.

Izmjene i dopune proračuna za 2012. godinu usvojene su 18.12.2012. godine, kada su prihodi planirani u iznosu 67.939.596 KM, a rashodi i izdaci 76.939.596 KM. Pokriće većih rashoda od prihoda (deficit) u iznosu od 9.000.000 KM planiran je zaduživanjem kod domaćih financijskih institucija. Izmjenama i dopunama proračuna za 2012. godinu nije planirano financiranje sredstava iz MMF-a, a niti je planirano pokriće deficita iz prethodne godine koji je iskazan u iznosu od 1.725.150 KM, odnosno akumuliranog deficita od 35.174.853 KM.

Proračunom Županije za 2012. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istog, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2012. godinu	Izmjene i dopune proračuna za 2012. godinu
1	2	3	4
I	Prihodi i primici	71.882.360	67.939.596
1	Prihodi od poreza	59.863.360	58.106.000
2	Neporezni prihodi	10.063.000	8.833.596
3	Primljeni grantovi	1.956.000	1.000.000
II	Kapitalni primici i finansiranje	5.000.000	9.000.000
III	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE (I+II)	76.882.360	76.939.596
IV	UKUPNI RASHODI I IZDACI	76.882.360	76.939.596
V	Deficit (I-IV)	5.000.000	9.000.000
VI	Financiranje (MMF- Stand by tranša)	5.000.000	-
	Primici od domaćih financijskih institucija	-	5.000.000
	Primici od ostalih domaćih pozajmljivača		4.000.000

Upravljanje proračunom i izrada proračuna se temelji na Dokumentu okvirnog proračuna (DOP-a) koji obuhvata najmanje fiskalnu i dvije naredne godine. Istim se pored ostalog prognoziraju prihodi i rashodi za godine koje su obuhvaćene, a koji Vlada treba usvojiti do 30. juna tekuće godine, zajedno sa okvirom rashoda za tri naredne godine kako bi se do kraja tekuće godine mogao pripremiti proračun za narednu godinu sukladno sa propisanim rokovima.

Revizijom smo utvrdili da pri planiranju, izradi, donošenju i izvršenju proračuna rukovodne strukture nisu poštivale odrednice Zakona o proračunima u FBiH. Nisu se poštivali zakonski rokovi kod procedure donošenja proračuna. DOP-a za 2012-2014. godinu usvojen je tek 20.12.2011. godine, Naputak o načinu i elementima za pripremu proračunskih zahtjeva nije donesen u zakonskom roku, a ni Proračun za 2012. godinu nije usvojen do 31.12.2011. godine. Također, Proračun je usvojen, a da prethodno iz DOP-a nije poštivana gornja granica – limit, odnosno mogućnosti Proračuna prema projekcijama za rashode uključujući i financiranje u iznosu od 72.618.500 KM.

Proračun za 2012. godine, kao i prethodne godine usvojen je a da pri tome nije izvršena analiza pokrića akumuliranog deficita koji je iskazan u iznosu 35.174.853 KM, odnosno nisu obezbijedeni izvori finansiranja i način izmirivanja preuzetih obaveza iz ranijih perioda. Ovim Skupština i Vlada Županije nisu poduzeli nikakve mjere za osiguranje izvora za financiranje proračunskog deficita kako je propisano člankom 17. Zakona o proračunima u FBiH. Posljedica takvog načina planiranja je veća potrošnja u odnosu na raspoloživa sredstva i već preuzete obveze, što je rezultiralo da je akumulirani deficit na kraju 2012. godine prema objavljenim financijskim izvješćima iznosio 35.665.344 KM. Deficit u revidiranoj godini je iskazan 3.606.923 KM i premašuje izvore stalnih sredstava, a neizmirene ukupne obveze na kraju izvještajnog perioda iznose 56.402.813 KM od kojih je najveći dio dospio za plaćanje.

Pored navedenog, utvrdili smo da nisu planirana dovoljna sredstva po osnovu preuzetih zakona koja regulišu financijska prava primalaca sredstava proračuna utvrđenih već usvojenim zakonskim

propisima, što je posebno izraženo u oblasti socijalne skrbi, iako je propisana obveza člankom 3. Zakona o proračunima u FBiH.

Izrada i donošenje proračuna također, nije usklađena sa zakonskim propisima. Pojedini proračunski korisnici u svojim zahtjevima nisu dostavili tekstualna obrazloženja sukladno odredbama članka 11., 12. i 13. Zakona o proračunima u FBiH, a niti se vršila kontrola istih, kako bi se utvrdila visina potrebnih sredstava za obavljanje njihove djelatnosti u odnosu na raspoloživa sredstva. Primjer toga je da Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i sporta ne kontroliše, a niti objedinjava proračunske zahtjeve za niže potrošačke jedinice za koje je nadležno sukladno članku 9. Zakona o proračunima u FBiH, iako se za ovu oblast troši najviše javnog novca. Kao i prethodnih godina i u 2012. godini transferi najvećim dijelom su planirani na Vladi, a ne na pripadajućoj poziciji resornih ministarstava.

Izvršenje proračuna za 2012. godinu nije usklađeno sa zakonskim propisima. Ministarstvo financija nije donosilo mjesečne planove novčanih tijekova putem kojih se projiciraju sve uplate i isplate sa JRR koji predstavljaju temelj za izvršavanje Proračuna, čime nije poštivan Zakon o izvršenju Proračuna za 2012. godinu, članak 35. Zakona o proračunima u FBiH i članak 5., 6. i 7. Zakona o Riznici u FBiH. Proračunskih korisnici nisu dostavljali tromjesečne i mjesečne planove izvršenja Proračuna koje odobrava ministar financija prema raspoloživim sredstvima, što je suprotno članku 28. Zakona o proračunima u FBiH.

Nisu blagovremeno pokrenute aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda. Vlada nije, na prijedlog ministra financija, donijela odluku o obustavljanju izvršavanja pojedinih rashoda i/ili izdataka kako je propisano člankom 22. Zakona o proračunima u FBiH.

Proces planiranja, izrade, donošenja i izvršavanja proračuna ukazuje da izvršne i zakonodavne strukture ranijih i revidirane godine nisu upravljale javnim novcem na propisani način, zbog čega je ugroženo financiranje funkcija Županije, što pokazuje visina neizmirenih obveza, trošenje iznad stvarnih mogućnosti, kao i visina akumuliranog deficita.

Proračunski korisnici (MUP, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi i Vlada) stvorili su više obveze (prekoračenje) od dozvoljenog Proračuna za 2012. godinu u iznosu od 2.264.512 KM KM, čime su postupili suprotno članku 4. Zakona o proračunima u FBiH i članku 16. Zakona o izvršenju proračuna Županije za 2012. godinu. Iste nisu evidentirane u knjigovodstvenim evidencijama na poziciji rashoda i izdataka, a niti na poziciji obveza u trenutku nastanka istih, čime nije ispoštovano načelo modificiranog nastanka događaja, odnosno nisu priznata u momentu nastanka, čime je postupljeno suprotno članu 59. Zakona o proračunima u FBiH. Najveći dio prekoračenja u iznosu od 1.708.950 KM odnosi se na izdatke iz oblasti socijalne skrbi, koje su nedovoljno planirane proračunom, iako su isti proistakli iz zakonski utvrđenih prava, (što je šire pojašnjeno u točkama: 4.7 i 4.5.3 Izvješća).

Proračunski korisnici u periodičnim izvješćima obrazac 10. Izvješće o namjenskom utrošku transfera nisu dostavljali i pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku sredstava ili razloge za neutrošena sredstva, čime nisu postupili sukladno članku 3. stav 5 i 17. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. Nisu sačinjavali obrazac 7. – registar neizmirenih obveza, sukladno članku 3. i 14. Pravilnika, kao ni uz tekstualno obrazloženje godišnjeg izvješća Analizu obveza. Ministarstvo financija je konsolidirana periodična izvješća sačinjavalo i dostavljalo Vladi Županije i Federalnom ministarstvu financija, ali ne u propisanim rokovima shodno Pravilniku.

Izvršiti analizu iskazanog deficita i poduzeti adekvatne mjere na planiranju pokrića istog sukladno članku 17. Zakona o proračunima u FBiH.

Planiranje proračunskih sredstava vršiti na temelju ostvarivih prihoda, te pri planiranju, izradi, donošenju, izvršenju i izvještavanju proračuna poštivati odredbe Zakona o proračunima u FBiH, Zakona o izvršenju proračuna Županije i Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

4.4 Prihodi i primici

U konsolidiranim financijskim izvješćima i Izvješću o izvršenju proračuna za 2012. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i financiranje iskazani su u iznosu 72.511.821 KM, što je u odnosu na planirane Izmjenama i dopunama proračuna manje za 5,75% ili u iznosu za 4.427.775 KM. U odnosu na izvršenje prethodne godine, isti su veći za 1,70% ili u iznosu za 1.211.535 KM.

Struktura istih sa indeksima ostvarenja je u slijedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Proračun za 2012. godinu	Izmjene proračuna za 2012.	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index 6/4	Index 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
Prihodi, primici i financiranje (A+B)		76.882.360	76.939.596	71.300.286	72.511.821	94,25	101,70
A. Prihodi i primici (od 1 do 3)		71.882.360	67.939.596	66.800.286	63.585.617	93,60	95,19
1.	Poreski prihodi	59.863.360	58.106.000	58.005.004	55.943.949	96,30	96,45
1.1	Prihodi od indirektnih poreza	43.740.700	41.200.000	42.489.862	39.873.880	96,80	93,84
1.2	Ostali poreski prihodi	16.122.660	16.906.000	15.515.142	16.070.069	95,06	103,58
2.	Neporezni prihodi	10.063.000	8.833.596	7.567.123	7.349.456	83,20	97,12
2.1	Prihod od poduzetničkih aktivnosti	300.000	270.000	249.632	121.591	45,00	48,71
2.2	Naknade i takse, prihod i od javnih usl	8.447.500	7.238.096	6.018.351	5.935.002	82,00	98,62
2.3	Novčane kazne	1.315.500	1.325.500	1.299.140	1.292.863	97,50	99,52
3.	Potpore	1.956.000	1.000.000	1.228.159	292.212	29,20	23,79
B. Primljeni krediti i zajmovi (od 4 do 5)		5.000.000	9.000.000	4.500.000	8.926.204	99,18	198,36
4.	Dugoročni krediti i zajmovi	5.000.000	5.000.000	4.000.000	5.000.000	100,00	125,00
4.1	Primici od domaćih fin. Institucija		5.000.000	4.000.000	5.000.000	100,00	125,00
4.2	Zaduživanje od drugih nivoa vlasti	5.000.000		-	-	-	-
5.	Kratkoročni krediti i zajmovi	-	4.000.000	500.000	3.926.204	98,16	785,24
5.1	Primici od ostalih domaćih pozajmlji.	-	4.000.000	500.000	3.926.204	98,16	785,24

U okviru iskazanih prihoda najveći su **prihodi od poreza** 55.943.949 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 3,55% ili u iznosu za 2.061.055 KM.

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu 7.349.456 KM, što je u odnosu na planirane manje za 1.484.140 KM ili 16,80%, dok su u odnosu na prethodnu godinu manji za 217.667 KM. U okviru neporeznih prihoda iskazani su i prihodi koji imaju karakter **namjenskih sredstava** (naknade za šume, vode, zaštitu i spašavanje, ceste i okoliš) i koji se po posebnim propisima koriste za financiranje zakonom utvrđenih namjena. Tijekom 2012. godine ukupno je prikupljeno ovih sredstava u iznosu 4.040.419 KM od čega su: naknade za šume 733.431 KM, vodne naknade 587.286 KM, sredstva za zaštitu i spašavanje 143.425 KM, sredstva za ceste 2.062.727 KM i za okoliš 513.560 KM.

Revizijom smo utvrdili, kao i prethodne godine, da prihodi nisu točno iskazani, odnosno viši su za 1.640.432 KM, a zbog nepravilnog evidentiranja namjenskih sredstava. Naime, sredstava od naknada za šume, vodne naknade i sredstva za ceste prikupljena su u iznosu 3.383.444 KM a utrošena 1.743.012 KM. Obzirom da se ova namjenska sredstva u cijelosti oprihodeuju u proračun Županije razlika prikupljenih u odnosu na utrošena sredstva od 1.640.432 KM je iskorištena za druge rashode i izdatke, čime su ista nenamjenski utrošena. Posljedica prethodnog imalo je uticaja na iskazani financijski rezultat, zbog čega je deficit za 2012. godinu iskazan u manjem iznosu za 1.640.432 KM.

Za prikupljanje ovih prihoda (naknade od šuma, vode i sredstva za ceste) u okviru Jedinostvenog računa Riznice nisu otvoreni podračuni a niti se prikupljena a neutrošena namjenska sredstva na kraju godine evidentiraju na poziciji vremenskih razgraničenih prihoda sukladno federalnom Uputstvu o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračuna u okviru JRR („Službene novine FBiH“ broj: 94/07), kojim bi se osigurao namjenski utrošak ovih sredstava u narednom periodu.

U 2012. godini, sukladno Zakonu o fondu za zaštitu okoliša FBiH i Uredbi o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila od federalnog Fonda za zaštitu okoliša doznačena su sredstva na izdvojeni podračun u iznosu 513.560 KM, a realizirano 227.266 KM. Međutim, nije izvršeno usklađivanje županijskih akata odnosno usvajanje županijskog Zakona o zaštiti okoliša sukladno članku 10. Uredbe o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila.

Prikupljena a neutrošena namjenska sredstva knjigovodstveno evidentirati na poziciji vremenski razgraničenih prihoda, te otvoriti posebne namjenske podračune za sredstva za šume i vode, kako bi se omogućilo praćenje namjenskog utroška ovih sredstava u narednom periodu.

Uskladiti županijske akte sukladno Uredbi o posebnim naknadama za okoliš koje se plaćaju pri registraciji motornih vozila FBiH.

Revizijom **vlastitih prihoda** ostvarenih pružanjem javnih usluga u iznosu od 1.009.790 KM utvrdili smo da ni u 2012. godini, županijski propis o utvrđivanju vrste vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele nije donesen kako je propisano federalnom Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele, iako su proračunski korisnici donijeli svoja akta vezano za ovu oblast. Korisnici koji ostvaruju vlastite prihode (Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i sporta, MUP i Uprava za inspeksijske poslove) kod izrade proračuna nisu posebno iskazali, odnosno planirali rashode i izdatke koji će biti pokriveni iz vlastitih prihoda, čime nisu postupili sukladno članku 40. točka 2. Zakona o izvršenju proračuna Županije. Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i sporta vodi detaljnu pomoćnu evidenciju o ostvarenim vlastitim prihodima, ali ne i o rashodima iz ostvarenih vlastitih prihoda. Također, navedeni proračunski korisnici nisu vršili usuglašavanje evidentiranih vlastitih prihoda u pomoćnim evidencijama sa iskazanim prihodima u Glavnoj knjizi Riznice, što nije sukladno Zakonu o Riznici u FBiH.

Sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Uredbi o utvrđivanju vlastitih prihoda, načina i rokova raspodjele urediti vrstu i način korištenja vlastitih prihoda, te evidentiranje i usuglašavanje prihoda vršiti sukladno Zakonu o Riznici u FBiH.

Prihodi od koncesija ostvareni su u iznosu 82.655 KM, od čega je prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda i financiranju Županije, pripadajući prihod Županije 61.991 KM (75%) a općina (25%) 20.664 KM.

Prema podacima Ministarstva gospodarstva zaključeno je 19 koncesionih ugovora, od čega je ugovor sa koncesionarom „Rudnici Boksita“ d.o.o Posušje istekao u listopadu 2012. godine. Koncesionar nije izmirio obveze plaćanja koncesijske naknade u iznosu 136.193 KM za 2011. i 2012. godinu, a niti su dostavljeni podaci o ukupnoj količini eksploatacije boksita u 2012. godini, radi konačnog obračuna koncesijske naknade. Dok se 2 ugovora ne vode aktivnim i to sa koncesionarom „Ukraskamen“ d.o.o Posušje zbog pokrenutog sudskog spora zbog privatizacije i „RAJA“ d.o.o Posušje zbog promjene vlasničke strukture.

Potraživanja prema koncesionarima iskazana su u iznosu 353.426 KM temeljem obračuna i fakturiranja koncesionih naknada koju je vršilo Ministarstvo gospodarstva. Obzirom da ministarstvo u prethodnim godinama nije vršilo obračun po svim zaključenim ugovorima tijekom 2012. godine izvršeni su obračuni i ispostavljene fakture i za 2009., 2010. i 2011. godinu. Najveća potraživanja odnose se na koncesionare: „Rudnici boksita“ d.o.o Posušje 136.193 KM, „Grudska pivovara“ d.o.o Grude 92.002 KM, „MPT“ d.o.o Posušje 40.051 KM, Mrvelji d.o.o Posušje 25.800 KM i „Planinski biser“ d.o.o Posušje 18.885 KM.

Ministarstvo gospodarstva je krajem 2012. godine, uputilo koncesionarima opomene za dug s rokom za uplatu istih najkasnije do 07.12.2012. godine. Uz napomenu da će se protiv istih pokrenuti postupak prisilne naplate sudskim putem i prijevremeni raskid Ugovora. Dok je Vlada Županije početkom 2013. godine donijela Zaključak u kojem je zadužila županijsko Pravobraniteljstvo da u suradnji sa Ministarstvom gospodarstva **pokrene sudske postupke za izmirenje dugovanja svih koncesionara zaključno sa 31.12.2011. godine.** Međutim, Ministarstvo je uputilo Pravobraniteljstvu dokumentaciju za provođenje postupka prisilne naplate protiv samo jednog koncesionara „Planinski biser“ d.o.o Posušje.

Revizijom smo utvrdili da Ministarstvo gospodarstva nije dosljedno postupilo sukladno Zakonu o koncesijama i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o koncesija, obzirom da nije poduzelo sve zakonski propisane mjere za naplatu koncesionih naknada, a niti je postupilo shodno Zaključku Vlade, jer nije dostavilo dokumentaciju županijskom Pravobraniteljstvu protiv svih koncesionara koji imaju dugovanja zaključno sa 31.12.2011. godine. Također, nije postupljeno ni prema članku 24. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama, te protiv koncesionara koji ne ispunjavaju obveze iz ugovora o koncesiji nisu izrečene novčane kazne za pravno lice od 500 do 15.000 KM.

Ministarstvo financija nije vršilo nadzor nad ispunjenjem obveza plaćanja nadoknada od koncesija kako je propisano člankom 23. Zakona o koncesijama. Nadzor nad eksploatacijom prirodnih bogastava shodno ranije zaključenim ugovorima je izostao i od strane Uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove, a niti je sukladno ranije zaključenim ugovorima o koncesijama u utvrđenim terminima snimala situaciju ležišta i vodila plan istog i 1 primjerak plana dostavljala koncesionaru koji obavlja eksploataciju. Također, Uprava ne vodi evidenciju i registar svih zaključenih ugovora o koncesiji kako je propisano člankom 17. Zakona o koncesiji.

Vlada ni u 2012. godini nije donijela provedbene propise sukladno članku 28. Zakona o koncesijama Županije kojim bi utvrdila visinu naknade po dodijeljenoj koncesiji, način obračuna i kriterije za izračunavanje naknada, a niti je utvrđena namjena korištenja sredstava od koncesija.

Prema obrazloženju odgovornih umjesto donošenja provedbenih akata shodno važećem Zakonu o koncesijama tijekom 2012. godine provedene su aktivnosti donošenja novog Zakona o koncesijama, koji je Vlada usvojila početkom 2013. godine.

U cilju zaštite imovine Županije i ostvarivanja koristi od iste Ministarstvo gospodarstva treba poduzeti sve zakonom propisane mjere i da u potpunosti postupi sukladno Zaključku Vlade radi naplate dugovanja od svih koncesionara.

4.5 Tekući rashodi

U konsolidiranom financijskom izvješću za 2012. godinu, rashodi i izdaci iskazani su u iznosu 76.118.744 KM, što je u odnosu na Proračun manje za 1,07 % ili u iznosu za 820.852 KM. U odnosu na izvršenje prethodne godine, isti su veći za 4,23 % ili u iznosu za 3.093.308 KM.

Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Proračun za 2012. godinu	Izmjene proračuna za 2012. god	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (6/4)	Index (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
UKUPNO (A+ B)		76.882.360	76.939.596	73.025.436	76.118.744	98,93	104,24
A) UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II + III)		73.672.360	73.729.596	69.632.524	73.330.835	99,46	105,31
I TEKUĆI RASHODI (a+b+c+d)		69.862.114	70.249.642	68.412.171	70.724.300	100,67	103,45
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		49.099.900	49.790.150	50.179.194	50.091.325	100,60	99,83
1.	Bruto plaće, naknade	37.880.700	38.444.900	38.629.957	38.770.114	100,85	100,36
2.	Naknade troškova djelatnika	7.217.200	7.292.900	7.386.973	7.171.258	97,08	97,08
3.	Doprinosi poslodavca	4.002.000	4.052.350	4.162.264	4.149.953	102,41	99,70
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		6.590.214	6.953.342	7.359.538	7.090.628	101,97	96,35
4.	Putni troškovi	170.740	154.594	149.238	131.528	85,08	88,13
5.	Izdaci za energiju	582.100	588.000	632.506	599.176	101,90	94,73
6.	Izdaci za komunalne usluge	768.450	882.025	866.384	932.035	105,67	107,58
7.	Nabava materijala	641.500	605.400	583.756	624.791	103,20	107,03
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	442.600	588.585	409.781	573.513	97,44	139,96
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	46.060	43.060	153.046	41.955	97,43	27,41
10.	Izdaci za tekuće održavanje	1.763.300	1.799.290	2.287.960	1.753.186	97,44	76,63
11.	Osiguranje, bankarske i usl. pl. pro.	105.000	99.315	95.048	97.380	98,05	102,45
12.	Ugovorene usluge	2.070.464	2.193.073	2.181.819	2.337.064	106,57	107,12
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 17)		13.462.000	12.550.250	10.199.315	12.646.888	100,77	124,00
13.	Prijenosi drugim razinama vlasti	4.812.000	4.337.750	2.495.561	4.309.097	99,34	172,67
14.	Prijenosi pojedincima	4.141.000	3.880.000	3.897.156	4.054.099	104,49	104,03
15.	Prijenosi nep.organizacijama	1.959.000	1.819.000	1.827.610	1.790.228	98,42	97,95
16.	Subvencije javnim preduzećima	1.500.000	1.363.500	1.349.003	1.344.962	98,64	99,70
17.	Ostali prijenosi- povrat i drugo	1.050.000	1.150.000	629.985	1.148.502	99,87	182,31
d) Kamate za domaće pozajmljivanje		710.000	955.900	674.124	895.459	93,68	132,83
II KAPITALNI IZDACI (e +f)		2.950.246	2.619.954	1.220.353	2.606.535	99,49	231,59
e) Nabava stalnih sredstava (od 18 do 21)		850.246	739.954	315.353	728.535	98,46	231,02
18.	Nabavka građevina	100.000	0	0	0	-	-
19.	Nabavka opreme	351.117	274.175	270.433	294.953	107,58	109,07
20.	Nab. trajnih sredstava u obliku prava	212.000	272.000	0	259.947	95,57	-
21.	Rek. i investiciono održavanje	187.129	193.779	44.920	173.635	89,60	386,54
f) Ukupno kapitalni grantovi (22)		2.100.000	1.880.000	905.000	1.878.000	99,89	207,51
22.	Kap. grantovi drugim razinama vlasti	2.100.000	1.880.000	905.000	1.878.000	99,9	207,51
III TEKUĆA PRIČUVA		860.000	860.000	-	-	-	-
B) OTPLATE PRIMLJENIH KREDITA		3.210.000	3.210.000	3.392.912	2.787.909	86,85	82,17

Napomena: Sredstva tekuće pričuve planirana su u iznosu 860.000 KM, a realizacija od 845.334 KM iskazana je na tekućim i kapitalnim izdacima. Na pojedinima pozicijama rashoda i izdataka više realizovani izdaci od plana pokriveni su sredstvima iz tekuće rezerve i odlukama o preraspodjelama.

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova djelatnika

Bruto plaće, naknade troškova djelatnika i doprinosi planirani su u iznosu od 49.790.150 KM a realizirani 50.091.325 KM i čine 65,81 % ukupnih rashoda i izdataka (ili 69 % tekućih rashoda).

Opis	31.12.2012.godine	31.12.2011.godine
Neto primanja djelatnika	26.619.841	26.435.937
Doprinosi	16.300.226	16.356.285

Naknade troškova djelatnika	7.171.258	7.386.973
Ukupno	50.091.325	50.179.195
Prosječan broj djelatnika na osnovu radnih sati	2.083	

Na plaće, pripadajuće poreze i doprinose utrošeno je 42.920.067 KM, a na naknade troškova djelatnika 7.171.258 KM (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, novčane pomoći u slučaju smrti ili bolesti). Prosječan broj djelatnika na temelju radnih sati koji se financiraju iz proračuna Županije je 2.083. Prema prezentiranim podacima struktura djelatnika je slijedeća: ustanove osnovnog i srednjeg obrazovanja 1.499, MUP 426, pravosudne institucije 122 i ostala tijela i uprave 282.

Primanja djelatnika obračunavaju se temeljem akata donesenih u ranijim godinama od strane Skupštine i Vlade koji su se primjenjivali u revidiranoj godini. Osnovica za obračun bruto plaća nosioca zakonodavne i izvršne vlasti iznosila je 233,41 KM, za državne službenike i namještenike 503,44 KM, djelatnike u obrazovnim institucijama 457,67 KM i za sve ostale djelatnike 256,75 KM.

Najviša neto plaća je plaća predsjednika Županijskog suda u iznosu od 3.884 KM, najniža 529 KM a prosječna plaća iznosi 1.065 KM. Neto primanje (bez minulog rada) predsjednika Skupštine iznosi 1.932 KM, zastupnika 1.449 KM (tijekom 2012. godine u prosjeku je bilo 10 profesionaliziranih zastupnika), predsjednika Vlade 2.512 KM i ministara 2.303 KM (u čemu je položajni dodatak od 30 %).

Iskazani trošak odnosi se na fiskalnu 2012. godinu u kojoj su isplaćene plaće za jedanaest mjeseci a plaća za prosinac 2012. godine je isplaćena u siječnju 2013. godine. **Pripadajući doprinosi na i iz plaće u revidiranoj godini nisu isplaćeni istovremeno sa isplatom neto plaća što je u suprotnosti sa Zakonom o doprinosima. Utvrđeno je različito postupanje pri plaćanju doprinosa u revidiranoj godini tako da nisu plaćeni doprinosi za mirovinsko za period X - XII; za zdravstveno osiguranje u periodu VII- XII i za neuposlenost za period IX - XII. Iste nisu izmirene do okončanja revizije.**

U revidiranoj kao i prethodnih godina doprinosi za beneficirani staž policijskih službenika se ne obračunavaju, iako je pravo na isti regulirano Zakonom o policijskim službenicima Županije. Prema podacima Federalnog zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje od 23.04.2010. godine, obveze na ime doprinosa za beneficirani radni staž za period 1997. - 2000. godine iznose 409.688 KM. MUP-a je 28.04.2011. godine, uputilo akt Ministarstvu financija, kojim se traži da se izvrši uplata sredstava za beneficirani staž za period 2002. - 2008. godine od 1.558.488 KM. Prema Izvješću o radu Sektora za potporu za 2012. godinu dug za doprinose za beneficirani radni staž iznosi cca. 3.270.000 KM.

Knjigovodstvene evidencije ne sadrže pojedinačne podatke o plaćama za redovan rad i naknade plaće (prekovremeni rad, noćni rad i suspenzija, bolovanje i slično) što nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH kojim je propisano da se poslovne promjene evidentiraju na analitičkim računima koji po svom sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira. Platne liste ne sadrže sve propisane elemente obračuna (minuli rad), a revizijom prethodne godine utvrđeno je da se obračun minulog rada od XI 2010. godine nije vršio sukladno promjenama u procentu uvećanja plaće po ovom osnovu. Uz plaću za prosinac 2012. godine izvršen je retroaktivno obračun minulog rada za navedeni period a prema prezentiranoj dokumentaciji po ovom osnovu isplaćeno je 314.357 KM.

Kao što je utvrđeno i prethodnim revizijama i u 2012. godini kod Ureda predsjednika Vlade i Stručne službe Vlade za radno mjesto vozača i referenta za protokol i osiguranje objekta vrši se obračun i isplata dodatka na plaću 20% za 10 djelatnika (cca 135 mjesečno), a temeljem Odluka Vlade iz rujna 2006. godine, iako isto nije regulirano Pravilnicima o plaćama i naknadama.

Naknade troškova djelatnika iznose 7.171.258 KM, a odnose se na naknade za topli obrok 4.020.252 KM, prijevoz na posao i sa posla 2.177.137 KM, regres 673.372 KM, otpremnine 63.023 KM, jubilarne 45.649 KM i pomoć u slučaju smrti i teže bolesti 191.823 KM. Odlukom Vlade i izmjenama odluke o naknadama utvrđena je visina naknade za prehranu tijekom rada u visini od 9 KM po danu, naknada za prijevoz na posao i sa posla u visini 0,25 KM/km a maksimalno do 300 KM, dok je naknada za regres utvrđena u visini od 500 KM s plaćanjem u dva dijela (prvi dio od 300 KM do 01. srpnja, a drugi dio od 200 KM do 31.12. tekuće godine). Temeljem Odluke Vlade od 12.06.2012. godine evidentiran je i isplaćen prvi dio regresa u iznosu od 300 KM, izuzev za sudije, tužioce i stručne saradnike u pravosudnim institucijama kojima je isti isplaćen sukladno Zakonu o plaćama i naknadama sudija u FBiH u iznosu 50 % njihove plaće (cca. 1.227 KM). Za drugi dio regresa Vlada nije donijela odluku o isplati i isti nije ni evidentiran niti isplaćen.

Isplaćivati doprinose prilikom isplate neto plaća sukladno Zakonu o doprinosima u FBiH.

Doprinosi za beneficirani radni staž policijskih službenika obračunavati, evidentirati i isplaćivati sukladno Zakonu o policijskim službenicima Županije.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge planirani su 6.953.342 KM, a realizirani 7.090.628 KM od čega su najznačajniji: izdaci za ugovorene usluge 2.337.064 KM, tekuće održavanje 1.753.186 KM, komunalne usluge 932.035 KM, nabava materijala 624.791 KM, izdaci za energiju 599.176 KM i izdaci za usluge prijevoza i goriva službenih vozila 573.513 KM.

Putni troškovi realizirani su 131.527 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu (149.238 KM), što je rezultat smanjenja dnevnica u zemlji a ne ušteta. Najveći su kod Vlade 22.347 KM, MUP-a 17.677 KM, Ministarstva prosvjete sa školama 14.705 KM i Ministarstva gospodarstva 10.595 KM. Visina dnevnica je utvrđena Zaključkom Vlade, koja je izmjenjena u travnju 2012. godine i iznose za putovanja u zemlji 25 KM (bilo 40 KM), za putovanje u susjedne evropske zemlje 100 KM (bilo 50 KM), ostale evropske zemlje 100 KM i izvan evropske zemlje 120 KM.

Kao i prethodne godine kod **Vlade** se ne provodi kontrola i odobravanje troškova službenih putovanja sukladno propisima. Za određen broj obavljenih putovanja u inozemstvo nisu predloženi pozivi ili drugi dokazi o svrsi putovanja niti je podnesno izvješće o obavljenom putovanju na temelju čega bi se potvrdio povod i svrha putovanja, a samim tim i da su u svim slučajevima obavljena u službene svrhe. Isto nije sukladno Odluci Vlade o naknadama iz osnova materijalnih prava djelatnika kod korisnika proračuna u Županiji kojom je propisano da se izdaci za službeno putovanje priznaju na temelju putnih troškova uz pismeno izvješće koje ovjerava ovlašteni naredbodavatelj.

Pojačati kontrolu i odobravati izdatke za službena putovanja uz dosljednu primjenu Odluke o naknadama iz osnova materijalnih prava djelatnika kod korisnika proračuna Županije.

Izdaci za nabavu lož ulja realizirani su u iznosu 305.708 KM od čega je kod Vlade iskazano 217.672 KM za potrebe grijanja prostorija proračunskih korisnika i škola. Nabava lož ulja vršena je od dobavljača „Perišić“ d.o.o. Grude sa kojim je zaključen ugovor krajem 2011. godine. Naime, postupak nabave za 2012/2013. godinu je pokrenut tijekom revidirane godine koji je zbog propusta u postupku poništen i nije rezultirao odabirom najpovoljnijeg dobavljača.

Izdaci za mobilni telefon iskazani su u iznosu 82.412 KM od čega se na **MUP** odnosi 24.032 KM. Isti su veći za 17.834 KM, jer smo utvrdili da nije evidentirana obveza po ispostavljenim računima za period VII- XII 2012. godine. Utvrdili smo da financijsko upravljanje javnim novcem kod MUP-a za ove namjene nije kontrolisano sukladno Odluci o korištenju mobilnih telefona, jer prekoračenja troškova u odnosu na dozvoljeno se neevidentiraju i nenaplaćuju i ima za posljedicu veće troškove od dozvoljenih.

Potrebno je da Ministarstvo unutarnjih poslova izvrši kontrolu svih računa 2012. godine za mobilne telefone te utvrdi iznos prekoračenja sukladno vlastitom aktu, iskaže i naplati od djelatnika koji su više potrošili javnog novca.

Izdaci za gorivo za službena vozila iskazani su u iznosu od 543.480 KM što je u odnosu na prethodnu godinu kad su bili 379.715 KM više za 163.765 KM. Jedan od razloga povećanja je evidentiranje obveza iz 2011. godine kod MUP-a u iznosu od 109.654 KM. Ovi izdaci su kod MUP-a 346.355 KM, Vlade 20.714 KM, Ministarstva gospodarstva 25.173 KM, Skupštine 17.847 KM, Ministarstva prosvjete 15.431 KM i Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša 12.028 KM.

Utvrđeno je da kod MUP-a nisu evidentirani izdaci tekuće godine u iznosu od 91.826 KM. Nabava goriva tijekom 2012. godine kod MUP-a vršena je od više dobavljača sa kojima su zaključeni ugovori 2007. godine na period od tri godine odnosno do 2010. godine, dok su Skupština i Ministarstvo prosvjete nabavu goriva vršili od dobavljača „Mepas“ d.o.o. Široki Brijeg sa kojim je zaključen ugovor krajem 2009. godine.

Uvjjeti i način korištenja vozila regulirani su Odlukom Vlade o korištenju službenih vozila ali istom nije detaljno uređen način kontrole korištenja službenih vozila, niti su proračunski korisnici donijeli interne akte i utvrdili normative utroška goriva po vozilu (osim kod MUP-a i Uprave za inspeksijske poslove). Proračunski korisnici ne izdaju putne naloge za upotrebu vozila, niti se sačinjavaju izvješća o korištenju vozila odnosno o pređenoj kilometraži i utrošku goriva po vozilu. Zbog svega navedenog, kao i da za nabavu goriva u 2012. godini nisu kod svih proračunskih

korisnika zaključeni ugovori sa dobavljačima sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH, ne možemo potvrditi pravilnost i visinu utrošenog javnog novca.

Pisanim procedurama definirati način i kontrolu korištenja službenih vozila i utvrditi normative utroška goriva, te uspostaviti kontrolu nad istim u cilju racionalnog korištenja vozila i trošenja sredstava za ove namjene.

Kod **Ministarstva prosvjete** izdaci za **obrazovna pomagala** iskazani su 49.268 KM od čega se 43.230 KM odnosi se na dio izdatka za nabavu udžbenika za učenike od 5-8. razreda od dobavljača „Školska naklada“ d.o.o. Mostar iz 2008. godine. Zbog neplaćanja računa (198.726 KM) pokrenuta je tužba, a tijekom revidirane godine zaključena je vansudska nagodba kojom je definirano plaćanje duga u ukupnom iznosu od 230.562 KM (glavnica 198.726 KM, kamata 27.418 KM i ostali sudski troškovi 4.418 KM) u 16. jednakih mjesečnih rata od 14.410 KM u periodu 2012-2014. godine. U revidiranoj godini evidentiran je i plaćen prupadajući dio troška za 2012. godinu.

Izdaci za tekuće održavanje iskazani su 1.753.185 KM, a najznačajniji su izdaci za održavanje cesta u iznosu od 1.355.627 KM i održavanje i servisiranje vozila 272.347 KM.

Kod **MUP-a** za **održavanje i servisiranje vozila** odnosi se 172.749 KM, a servisiranje vozila vršeno je kod dobavljača sa kojim je zaključen ugovor koji je istekao još krajem 2010. godine. Od navedenog perioda nije provedena procedura nabave zbog čega ne možemo potvrditi da je nabava vršena od najpovoljnijeg dobavljača, kao i iznos iskazanih izdataka.

Izdaci za održavanje cesta kod **Uprave za ceste** iskazani su 1.355.628 KM od čega se 11.844 KM odnosi na izdatke 2011. godine koje nisu evidentirani u toj godini, na redovno održavanje se odnosi 220.400 KM, zimsko održavanje 626.369 KM, izvanredno održavanje 468.866 KM i ostali troškovi 28.149 KM

Kao i **prethodnih godina**, **Skupština** i **Vlada** nisu osigurale da se sredstva prikupljena temeljem **Zakona o cestama** u cijelosti utroše u zakonom propisane namjene: za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju i izgradnju javnih cesta. Naime, namjenska sredstva za ceste prikupljena su 2.062.726 KM, dok su izdaci za održavanje i rekonstrukciju cesta iskazani 1.355.628 KM koliko su i planirani Proračunom iako Uprava konstantno ukazuje na navedeni problem. Razlika između prikupljenih namjenskih sredstva za ceste i utrošenih za održavanje i rekonstrukciju cesta u iznosu od 707.098 KM oprihodovana je u Proračun Županije odnosno sredstva su nenamjenski utrošena, iako obveze prema izvođačima radova na kraju fiskalne godine iznose 1.623.146 KM iz perioda 2009 -2012. godina što je trebalo biti izmireno iz ovih sredstava.

Temeljem županijskog **Zakona o javnim cestama i podzakonskim aktima** Uprava za ceste će od 2013. godine biti samostalni subjekt izvan proračuna Županije.

Ugovorene usluge realizirane su 2.337.064 KM a najznačajniji su izdaci po osnovu ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima 556.595 KM, naknade za rad u povjerenstvima 385.556 KM, usluge reprezentacije 172.208 KM, naknade skupštinskim zastupnicima 137.591 KM i ostale nespomenute usluge 126.816 KM. Ovi izdaci nastaju odobravanjem rukovodnih struktura, a pravilnost i osnovanost istih je isključiva njihova odgovornost.

Izdaci po **ugovoru o djelu i ugovoru o privremenim i povremenim poslovima** najvećim dijelom nastali su kod ustanova obrazovanja 424.175 KM i to srednje obrazovanje 221.720 KM i osnovno obrazovanje 202.455 KM. Značajan dio se odnosi na ugovore zaključene sa vanjskim suradnicima i djelatnicima za održavanje redovne nastave, polaganje izvanrednih i popravnih ispita, zamjene nastavnog kadra a pojedinim slučajevima zaključivali su se ugovori za obavljanje poslova koji predstavljaju redovite poslove (administrativno- tehnički poslovi kod Srednje strukovne škole u Posušju).

Kod **Vlade** izdaci za **ugovore o djelu** iskazani su 25.706 KM. U okviru ovih izdataka izvršena je isplata u iznosu od 15.000 KM (neto za 6 mjeseci po 2.500 KM) temeljem Ugovora od 24.04.2012. godine zaključenim sa fizičkim licem na ime obavljanja poslova usklađivanja poslovanja JP „Park prirode Blidinje“ sa Zakonom o javnim poduzećima i radnih zadataka ravnatelja poduzeća a koji je od strane Vlade imenovan za v.d. ravnatelja 19.01.2012. godine. Isto tako temeljem Ugovora od 14.04.2011. godine isplaćena je naknada od 3.000 KM za obavljanje poslova vršioca dužnosti ravnatelja JP „Narodne novine“. U revidiranoj godini izvršena je i isplata zaostalog duga u iznosu od 2.000 KM po Ugovoru iz 2010. godine za poslove pripreme za likvidaciju poduzeća „Trgopromet“ d.d. Posušje. Navedeni ugovori nisu zaključeni sukladno zakonskim propisima, odnosno odobrena je isplata javnog novca suprotno propisima. Naime, poslovi

vršioca dužnosti ravnatelja nisu poslovi koji se mogu regulirati ugovorom o djelu jer isti spadaju u radno pravni odnos što je regulirano Zakonom o privrednim društvima i Zakonom o javnim preduzećima kao i propisima iz radnog prava i upravljanja državnom imovinom.

Također, izvršena je isplata od 5.500 KM (neto) temeljem Ugovora o djelu zaključenim 22.05.2012. godine sa vanjskim suradnikom za posao izrade elaborata sanacije deficita Županije sa posebnim osvrtnom na izmirenje obveza po doprinosima. Temeljem Analize sačinjene od strane angažiranog lica utvrđeno je da ista predstavlja analizu i uporedni pregled ostvarenih prihoda i rashoda Županije u periodu 2009-2011. godina bez predloženih konkretnih mjera i aktivnosti na ublažavanju deficita, a u istoj uopće nisu pomenute obveze za doprinose. Obzirom na naprijed navedeno kao i da se podaci koji su sadržani u Analizi mogu dobiti od nadležnih službi ne može se potvrditi osnovnost zaključivanja ugovora za ove poslove i isplata za isto.

Naknade skupštinskim zastupnicima realizirane su 156.906 KM od čega su najznačajnije naknade za zastupnički paušal 100.504 KM. Visina paušala iznosi neto 459 KM mjesečno, a Skupštinu Županije čini 23 poslanika od kojih je 19 primalo paušal iz županijskog proračuna, a 4 na federalnoj razini vlasti.

Izdaci za reprezentaciju iznose 172.208 KM a prethodne godine bili su 153.173 KM. Najveći su kod Skupštine (47.434 KM), Vlade (23.487 KM), MUP-a (29.928 KM) i Ministarstva gospodarstva (12.784 KM). Navedeni izdaci se u značajnom iznosu odnose na ugostiteljske usluge koji u svim slučajevima ne sadrže specifikaciju izvršenih usluga niti je na istim sačinjena zabilješka o povodu nastanka ovih izdatka. U pojedinim slučajevima nabavljani su pokloni za koje nije naveden povod i svrha kupovine. Na razini Županije kao i od strane proračunskih korisnika nisu donesene pisane procedure koje bi definirale pravo, način i visinu utroška ovih sredstava iako smo u ranijim revizijama ukazivali na potrebu uređenja istih. Zbog navedenog ovi izdaci nisu pod kontrolom niti se može potvrditi visina i osnovanost iskazanih izdataka.

Donijeti procedure za korištenje sredstava reprezentacije kojim će se definirati pravo, način, visina i kontrola utroška ovih sredstava, u cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava.

4.5.3 Tekući transferi (prijenosi)

Tekući prijenosi proračunom su planirani u iznosu od 13.462.000 KM a izmjenama i dopunama proračuna 12.550.250 KM. Realizirani su 12.646.888 KM što je više od plana za 96.638 KM a u odnosu na prethodnu godinu više za 24%. Veća realizacija od plana je korištena iz tekuće pričuve i putem preraspodjela.

U okviru tekućih prijenosa najveći iznos se odnosi na tekuće prijenose drugim razinama vlasti u iznosu od 4.309.097 KM, prijenosi pojedincima 4.054.099 KM, prijenosi neprofitnim organizacijama 1.790.228 KM i poticaji u poljoprivrednoj proizvodnji 1.344.962 KM. Na realizaciju sredstava sukladno zakonskim i drugim propisima odnosi se 35,88% iz oblasti zdravstva, socijalne skrbi, za prognanike i izbjeglice 3.908.528 KM i braniteljske populacije 629.874 KM. Pored naprijed navedenih prijenosa ostali transferi u značajnom iznosu realizirani su kod Vlade 3.302.708 KM, Ministarstva gospodarstva 1.961.196 KM, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i športa 1.273.816 KM i Ministarstva financija 1.148.502 KM.

Utvdili smo da je značajan dio prijenosa kod Vlade realiziran temeljem akata Vlade iz kojih se ne može utvrditi osnov i visina planiranog i realiziranog iznosa. Izdaci za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata umjesto sa pozicije kapitalnih izdataka nepravilno su planirani i realizirani sa pozicije tekućih transfera. Nije osigurana kontrola i nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Kod **Vlade** tekući prijenosi planirani su u iznosu od 2.657.000 KM a realizirani 3.302.707 KM što je više od plana za 645.707 KM ili 24 %. Navedena razlika je realizirana iz sredstava tekuće pričuve. U odnosu na prethodnu godinu prijenosi su veći za 1.018.903 KM ili 44,61 %, a uvećanje se u najvećem dijelu odnosi na novi prijenos za sufinansiranje prevoza učenika srednjih škola u iznosu od 900.000 KM.

Prijenosi **drugim razinama vlasti** iskazani su u iznosu 2.737.038 KM a najznačajni su prijenosi za: prevoz učenika 900.000 KM; visoko školstvo 975.000 KM, ostale zajedničke institucije 649.423 KM i za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata 168.022 KM.

Tekući prijenos za prevoz učenika srednjih škola planiran je u iznosu od 900.000 KM koliko je i realiziran. Sredstva navedenog prijenosa raspodjeljena su na četiri općine sa područja Županije prema broju učenika. Odlukom Vlade odobreno je izdvajanje sredstava općini Široki Brijeg u iznosu 321.814 KM, općini Ljubuški 221.289 KM, općini Posušje 206.447 KM i općini Grude 150.450 KM. Odobrena sredstva su doznačena općinama tijekom godine u tri tranše temeljem Ugovora zaključenim između općina i Vlade. Nisu se dosljedno poštivale odredbe člana 5. ugovora kojim je definirano da općine Vladi mjesečno

dostavljaju izvješće sa financijskom dokumentacijom (samo su dostavljali godišnja izvješća bez priloženih faktura) zbog čega se ne može potvrditi da je izvršen u cijelosti nadzor nad utroškom ovih sredstava.

Tekući prijenos za visoko školstvo planiran je 1.500.000 KM, izmjenama i dopunama proračuna 1.000.000 KM, koliko je realizirano. Navedeni izdatak se odnosi na sufinanciranje temeljem Odluke Vlade i to: Sveučilištu u Mostaru 700.000 KM i Studentskom centru u Mostaru 300.000 KM.

Tekući prijenosi za ostale zajedničke institucije planirani su u iznosu od 350.000 KM, a realizirani 647.283 KM više za 297.283 KM. Razlika više utrošenih u odnosu na planirana sredstava realizirana je iz tekuće pričuve od čega 200.000 KM za saniraje šteta nastalih prirodnim nepogodama.

Za raspodjelu sredstava ovog prijenosa Zakonom o izvršenju proračuna Županije definirano je da će se realizirati prema aktima Vlade ali nisu predviđeni detaljniji kriteriji o načinu raspodjele ovih sredstava. U najvećem dijelu sredstava su korisnicima odobravana Zaključcima Vlade, na temelju zamolbi korisnika, iz kojih se ne može potvrditi način utvrđivanja visine sredstava po korisniku.

Unutar prijenosa za ostale zajedničke institucije sredstva su odobravana za različite namjene kao što je: pomoć u financiranju neto plaća i naknada za djelatnike Agencije za privatizaciju, sufinanciranje programa zapošljavanja pripravnika, pokretanje stečajnog postupka, zatim pomoći za medijske kuće, sportske klubove, sufinanciranje raznih manifestacija i financijska pomoć galeriji za rješavanje poreznih dugovanja. Agenciji je doznačeno ukupno 141.997 KM od čega se dio izdataka odnosi se na 2011. godinu u iznosu od 56.456 KM, dok za 2012. godinu nisu doznačena sredstava za III, IV, XI i XII (cca 11.000 KM mjesečno). Službi za zapošljavanje odobreno je ukupno 90.000 KM temeljem Sporazuma o zajedničkom izdvajanju sredstava za sufinanciranje obavljanja pripravnčkog staža osoba sa VSS i VŠS. Od navedenog iznosa 30.000 KM se odnosi na obvezu 2011. godine koji nisu evidentirani u momentu nastanka istih. Sredstva nisu doznačena ali su preuzete obveze i pored značajne nelikvidnosti proračuna.

Vlada Županije treba odrediti kriterije za raspodjelu sredstava tekućih prijenosa, te osigurati kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom javnog novca.

Tekući prijenosi za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata kod Vlade planirani su 150.000 KM, a realizirani 168.062 KM i odnosi se na nastavak realizacije projekata izgradnje i rekonstrukcije škola sa područja Županije temeljem ugovora zaključenih u ranijim godinama.

Sredstava nisu planirana sukladno propisima na kapitalnim izdacima a iskazuju se na stalnim sredstvima. Iako je ranijim revizijama ukazivano da su navedeni izdaci pogrešno planirani i realizirani sa pozicije tekućih prijenosa, a ne kapitalnim izdacima što nije sukladno članku 55. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH po navedenom nije postupljeno.

Realizovani prijenos od 168.062 KM se odnosi na rekonstrukciju i sanaciju O.Š. Ivan Mažuranić Posušje (162.210 KM se odnosi na izvedene radove i 5.853 KM za nadzor nad izvedenim radovima). Dio izdataka nastalih temeljem računa od VI, VII i IX 2012. godine nije evidentiran u iznosu 199.389 KM (od čega je avansno plaćeno 20.984 KM) čime nije ispoštovano načelo modificiranog nastanka događaja.

Izdatke za rekonstrukciju i sanaciju školskih objekata planirati i realizirati na propisanim pozicijama sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Kod **Ministarstva gospodarstva** na poziciji **tekući prijenosi drugim nivoima vlasti** iskazano je 230.000 KM a odnosi se na doznačavanje sredstava temeljem rješenja ministarstva gospodarstva Razvojnoj agenciji Županije – HERAG. Proračunom je planiran iznos od 140.000 KM koji je rebalansom uvećan na 190.000 KM, a preraspodjelom sredstava od 19.12.2012. godine između Ministarstva financija i Ministarstva gospodarstva isti je uvećan za 40.000 KM i u konačnici je iznosio 230.000 KM. Odlukom Vlade od 19.06.2012. godine usvojen je Program utroška sredstava „Tekući prijenosi JU Razvojnoj agenciji Županije – HERAG“ u iznosu od 140.000 KM, a 19.12.2012. godine usvojene su izmjene Programa kojim je povećan iznos na 230.000 KM. Programom je definirana namjena doznačavanja sredstava za plaće i naknade djelatnicima, naknade članovima upavnog odbora, ostale troškove- materijalni troškovi i troškovi izrade projekata. **Agencija nije podnijela izvješće o utrošku sredstava, niti je Ministarstvo izvršilo nadzor nad utroškom doznačenih sredstava zbog čega ne možemo potvrditi namjenski utrošak istih.**

Osigurati da Razvojna agencija Županije podnosi izvješće o utrošku sredstava, kao i da Ministarstvo gospodarstva vrši nadzor nad utroškom istih u cilju osiguranja namjenskog utroška sredstava.

Tekući prijenosi za poticaje u poljoprivrednoj proizvodnji i gospodarstvu kod **Ministarstva gospodarstva** planirani su 1.500.000 KM a izmjenama proračuna smanjeni su na 1.363.500 KM. Realizirani

su u iznosu od 1.344.962 KM od čega biljna proizvodnja 693.882 KM, animalna proizvodnja 430.753 KM (od čega se na uzgoj muznih krava odnosi 180.960 KM i držanje pčelinjih društava 156.440 KM), ruralni razvoj 164.000 KM, potpore udrugama 29.500 KM, sredstva pričuve (naknade šteta u poljoprivrednoj proizvodnji) 24.800 KM i objava javnog poziva 2.027 KM.

Za realizaciju navedenih prijenosa Vlada Županije na prijedlog ministra gospodarstva je donijela 15.06.2012. godine Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava „Tekući prijenosa za potpore u poljoprivredi i ruralnom razvitku“ utvrđenih proračunom sa kriterijima raspodjele. Ministar gospodarstva je 13.06.2012. godine donio Naputak za ostvarivanje prava na novčane potpore u poljoprivredi i ruralnom razvitku na koji je Vlada dala suglasnost 26.06.2012. godine.

Program utroška sredstava nije usvojen u roku od 30 dana od dana usvajanja Proračuna sukladno Zakonu o izvršenju proračuna. Razlog kašnjenja donošenja akata je usvajanje novog Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku („Narodne novine ŽZH“, broj: 8/12), sa primjenom od svibnja 2012.godine. Neblagovremeno donošenje navedenih akata imalo je za posljedicu da su tekući prijenosi za poticaje realizirani tek krajem 2012. godine. Prema Izvješću Ministarstva gospodarstva o realiziranim županijskim novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku za 2012. godinu, od ukupno zaprimljenih 1.352 zahtjeva za poticaje pozitivno su riješena 1.324 u vrijednosti 1.342.935 KM. Najveći dio sredstava (poticaja) nije isplaćen krajnjim korisnicima, tijekom 2012. godine isplaćeno je 158.000 KM a obveze temeljem istih iskazane su 1.184.935 KM (nisu plaćene do ožujka 2013. godine).

Programom i Naputkom je definirano da se model poticaja za **ruralni razvitak** odnosi na izgradnju lokalnih putova (putna infrastruktura). Sredstva za ovu vrstu modela poticaja realizirana su u ukupnom iznosu 164.000 KM a odnosi se na odobravanje sredstava mjesnim zajednicama temeljem odluka ministra gospodarstva (odobreno za 10 mjesnih zajednica u rasponu od 3.000 - 30.000 KM). Utvrđeno je da su MZ prilikom podnošenja zahtjeva predložili više projekta i u većem iznosu od odobrenog. **Sa mjesnim zajednicama se ne zaključuje sporazum o sufinanciranju u kojem bi se jasno definirala međusobna prava i obveze (koji projekat se sufinancira, u kojem omjeru) i kako bi se eventualno mogle poduzeti adekvatne mjere u slučaju nenamjenskog utroška sredstava. Nije propisana obveza izvještavanja o utrošku sredstava niti je od strane Ministarstva vršen nadzor nad utroškom ovih sredstava.**

Zbog naprijed navedenog trebalo bi doraditi podzakonske akte za raspodjelu poticaja kako bi se spriječile eventualne zloupotrebe i osigurala veća kontrola i nadzor nad realizacijom ovih sredstava.

Ministarstvo gospodarstva ni u 2012. godini nije sukladno članku 27. Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku uspostavilo središnju bazu podataka o svim vrstama novčanih potpora i njihovim korisnicima. Bez nevidenih evidencija nemoguće je potvrditi pravilnu raspodjelu i kontrolu trošenja javnog novca a posebno praćenje zacrtanih ciljeva odnosno efekata izdvajanja sredstava.

Program utroška sredstava i Naputak za ostvarivanje prava na potpore u poljoprivredi i ruralnom razvitku donositi u propisanim rokovima sukladno Zakonu o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku.

Doraditi podzakonske akte za realizaciju poticaja u poljoprivredi i ruralnom razvitku u cilju sprječavanja eventualnih zloupotreba i uspostave kontrole nad realizacijom ovih sredstava.

Uspostaviti središnju bazu podataka o korisnicima i vrstama novčanih potpora sukladno članku 27. Zakona o novčanim potporama u poljoprivredi i ruralnom razvitku.

Tekući prijenos za objekte vodnog gospodarstva planiran je u iznosu 500.000 KM a realiziran 150.401 KM temeljem Odluke Vlade o odobravanju Programa utroška sa kriterijima raspodjele sredstava utvrđenih u Proračunu od 11.06.2012. godine, kao i Planu utroška sredstava Ministarstva gospodarstva donesen tek 12.10.2012. godine, iako su sredstva za iste prikupljena u iznosu 587.286 KM. Također, sredstva od naknada za šume prikupljena su u iznosu od 733.431 KM a **tekući prijenos za šumarstvo** proračunom je planiran 250.000 KM, odnosno Izmjenama i dopunama proračuna smanjen na 237.000 KM. Dok je na prijedlog Ministarstva gospodarstva Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele Vlada usvojila 05.04.2012. godine, na iznos 230.000 KM, a realizirana su u iznosu 236.983 KM.

Revizijom smo utvrdili da Ministarstvo gospodarstva nije postupilo sukladno članku 38. stavak 1) Zakona o izvršavanju proračuna Županije, jer nije predložilo Vladi Program utroška sredstava za vode i šume s kriterijima raspodjele, prema kojem će se koristiti proračunska sredstva 30 dana od dana usvajanja Proračuna. Namjenska sredstva za vode realizirana su 30% u odnosu na doneseni

Programu utroška za šta u periodičnim izvještajima (obrazac 10.) nije dato pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku ili razloge za neutrošena sredstva u iznosu 349.599 KM, kako je propisano u članku 17. Pravilnika o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Imajući u vidu visinu ostvarenih prihoda temeljem naknada za šume i vode u ukupnom iznosu 1.320.717 KM, a realizacija navedenih prijenosa od 387.384 KM prema odobrenom Proračunu/Programu i da je razlika prikupljenih sredstava u odnosu na utrošena od 933.333 KM iskorištena za druge rashode i izdatke, čime su ista nenamjenski utrošena. Iako je Ministarstvo gospodarstva krajem 2012. godine dostavilo Prijedlog odluke o otvaranju posebnih podračuna, isti Vlada nije prihvatila. Navedenim Skupština i Vlada nisu osigurale da se namjenska sredstva za šume i vode u cijelosti stave na raspolaganje nadležnim institucijama, (što je šire pojašnjeno u točki 4.4 Izvješća).

Skupština i Vlada trebaju osigurati da se namjenska sredstva za šume i vode u cijelosti stave na raspolaganje nadležnim institucijama, odnosno planiraju i Programi utroška donose prema visini prikupljenih sredstava u cilju namjenskog utroška istih sukladno zakonskim propisima.

Kod Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša tekući prijenosi za zaštitu okoliša proračunom su planirani u iznosu 500.000 KM, a Izmjenama i dopunama proračuna smanjeni na 360.000 KM. Prijedlog odluke o usvajanju Programa utroška resorno ministarstvo je Vladi dostavilo 31.05.2012. godine, a Vlada usvojila 11.06.2012. godine. Iako su proračunom planirana sredstva od 500.000 KM, Program utroška je donesen za 250.000 KM, a zbog dinamike prikupljanja namjenskih sredstava na izdvojenom podračunu u okviru JRR. U rujnu 2012. godine, donesen je i Program utroška za sufinansiranje rada JP „Park prirode Blidinje“ u cilju zaštite prirodnih vrijednosti u iznosu od 110.000 KM. Tijekom godine ukupno prikupljena sredstva za okoliš su 513.560 KM, a realizirani su u iznosu 227.266 KM.

Revizijom smo utvrdili da Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša nije postupilo sukladno članku 38. stavak 1) Zakona o izvršavanju proračuna Županije, jer nije predložilo Vladi Program utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava, prema kojem će se koristiti proračunska sredstva 30 dana od dana usvajanja Proračuna. Također, nije nam prezentiran dokaz da je Ministarstvo postupilo sukladno članku 8 i 13. Programa utroška, odnosno da je vršilo nadzor i provjeru nad namjenskim utroškom sredstava. Niti je u periodičnim izvješćima obrazac 10. Izvješće o namjenskom utrošku transfera dato pismeno obrazloženje o namjenskom utrošku transfera.

Kod Uprave za civilnu zaštitu tekući prijenosi za elementarne nepogode planirani su proračunom i planom utroška 90.000 KM, a Izmjenama i dopunama proračuna 105.000 KM, te realizirani u navedenom iznosu. Od čega je po Odluci Stožera civilne zaštite 10.02.2012. godine, općinama odobreno 40.000 KM (10.000 po općini) za provođenje žurnih mjera na spašavanju ljudi i materijalnih dobara i saniranju posljedica prirodne nesreće. U svibnju 2012. godine županijsko Povjerenstvo za procjenu šteta je sačinilo Izvješće o procjeni šteta nastalih djelovanjem obilnih snježnih padavina i niskih temperatura na području Županije u trajanju prirodne nepogode. Na koje je Stožer civilne zaštite donio pozitivno mišljenje i donio Odluku o odobravanju sredstava kao jednokratna pomoć općinama za saniranje posljedica prirodne nesreće iz namjenskih sredstava u iznosu od 65.000 KM. Ista su raspoređena prema općinama i to: općina Grude 11.000 KM, a procijenjena šteta od 2.721.704 KM; općini Ljubuški 13.000 KM a šteta od 9.478.146 KM; općini Posušje 11.000 KM a šteta od 421.985 KM i općini Široki Brijeg 30.000 KM a šteta 3.419.822 KM.

Obzirom da je procijenjena šteta u općini Ljubuški daleko veća od štete u Širokom Brijegu, a da su značajno veća sredstva odobrena općini Široki Brijeg vidljivo je da **sredstva nisu odobrena prema visini procijenjene štete** kako je navedeno u Izvješću o ubranim i utrošenim sredstvima za zaštitu i spašavanje Uprave za civilnu zaštitu. Navedeno potvrđuje i činjenica da je Vlada iz tekuće rezerve za ove namjene odobrila 200.000 KM a raspodjela po općinama je izvršena prema proporcionalno prikazanim štetama kako slijedi: općini Ljubuški 118.000 KM, Široki Brijeg 42.000 KM, Grude 34.000 KM i Posušje 6.000 KM.

Shodno Uredbi o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, Vlada je na prijedlog Povjerenstva za procjenu šteta u listopadu 2012. godine donijela je Odluku o postupku i kriterijima za dodjelu jednokratne novčane pomoći općinama za otklanjanje šteta nastalih od prirodnih i drugih nesreća.

Sredstva sa namjenskog podračuna općinama su doznačena tek u prosincu 2012. godine, a izvješća o namjenskom utrošku istih općine su dužne dostaviti Upravi za civilnu zaštitu, koja je obavezna izvršiti nadzor nad namjenskim utroškom istih. Kako nam navedeno nije prezentovano ne možemo potvrditi da je od strane Uprave za civilnu zaštitu izvršen nadzor nad namjenskim utroškom.

Namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje raspodjeliti sukladno donesenim kriterijima za dodjelu jednokratnih pomoći, te vršiti nadzor od strane Uprave za civilnu zaštitu, radi osiguranja namjenskog utroška.

Kod **Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi** za tekuće prijenose proračunom je planiralo 3.915.000 KM a isti su realizirani u iznosu od 3.908.528 KM. Navedeni izdaci su nastali temeljem Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite obitelji sa djecom i podzakonskim aktima a najznačajniji su: porodiljne naknade i oprema novorođenog djeteta (1.843.148 KM), stalne socijalne potpore (798.060 KM), prijenos za štíćenike (780.060 KM) i isplate za civilne žrtve rata (308.537 KM).

Kao i prethodne godine navedeni izdaci se neevidentiraju u trenutku nastanka obveze, čime je narušeno načelo modificiranog nastanka događaja. Tijekom 2012. godine evidentirani su izdaci iz 2011. godine u iznosu 1.209.589 KM (porodiljne naknade 704.918 KM, stalne socijalne pomoći 308.323 KM, prijenos za štíćenike 173.006 KM, za civilne žrtve rata 23.177 KM i alternativni smještaj 165 KM). Zbog nedovoljno planiranih sredstava dio izdataka iz 2012. godine nije evidentiran u iznosu od 1.708.951 KM, a odnosi se na: porodiljne naknade 1.106.392 KM, stalne socijalne pomoći 261.756 KM, prijenos za štíćenike 308.535 KM, alternativni smještaj 23.508 KM i naknade za osobe osposobljene za samostalan život i rad dok čekaju na uposlenje 8.760 KM.

Iako je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi u proračunskom zahtjevu planiralo iznos 5.361.000 KM kojim bi bilo omogućeno izmirenje obveza tekuće godine i zaostalih obveza iz 2011. godine Proračunom je odobreno 3.915.000 KM. Isto je imalo za posljedicu da zbog nedovoljno planiranih sredstava nisu evidentirani svi izdaci i obveze tekuće godine i teretit će proračun naredne godine. Skrećemo pažnju da neizvršavanje obveza može dovesti do tužbi korisnika prava čime bi se uvećali troškovi proračuna.

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa ukupno je realiziralo na ime tekućih prijenosa 1.273.815 KM što je u odnosu na plan od 1.320.750 KM izvršenje 96,45 %. U okviru istih prijenosi za glazbene škole su 500.000 KM, šport 371.862 KM i stipendije 107.100 KM.

Prijenosi za šport iskazani su 371.862 KM što predstavlja izvršenje 96 % od plana. Odlukom Vlade od 26.06.2012. godine, na prijedlog ministra, usvojen je Program utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava čime nije ispoštovan rok za donošenje programa utroška sredstava 30 dana od usvajanja proračuna kako je propisano Zakonom o izvršenju proračuna za 2012. godinu. **Programom su definirane oblasti koje se planiraju financirati i visina sredstava po istima, opći i posebni kriteriji koji su dosta uopćeni i ne sadrže mjerljive parametre na osnovu kojih bi se izvršila ocjena, vrednovanje i utvrđivanje visine sredstava po korisniku. Nije definiran krajnji rok do kojeg korisnici mogu podnositi zahtjeve. Utvrđeno je da su sredstva realizirana temeljem rješenja ministra po pojedinačnim zamolbama korisnika bez priloženih prijedloga programa sa svim neophodnim podacima kako je propisano Programom. Nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje bi se moglo utvrditi kako je izvršen odabir korisnika sredstava prijenosa i visina dodijeljenih sredstava po korisnicima. Sredstva su najvećim dijelom utrošena za sudjelovanje sportista i klubova na međunarodnim natjecanjima (138.500 KM), sufinanciranje u organizaciji sportskih natjecanja (118.600 KM) i kotizacije sportskim klubovima (85.863 KM). Pojedini korisnicima su odobrena sredstva iz više oblasti po različitim osnovama kao primjer NK Široki Brijeg ukupno 71.200 KM, HKK Široki Win 58.000 KM, HRK MI Grupa 37.000 KM i KK Posušje 15.000 KM. Navodimo da je NK Široki Brijeg i HKK Široki Win i sa pozicije Vlade odobreno po 10.000 KM na ime sufinanciranja manifestacija. **Zbog naprijed navedenog ne možemo potvrditi način izbora korisnika navedenih prijenosa i visinu dodijeljenih sredstava po korisniku. Nije prezentirana dokumentacija da je Ministarstvo vršilo nadzor nad utroškom ovih sredstava.****

Potrebno je da Ministarstvo prosvjete, znanosti i športa propiše jasne i mjerljive kriterije za raspodjelu sredstava tekućih prijenosa za šport i vrši nadzor nad utroškom ovih sredstava.

Ministarstvo hrvatskih branitelja realiziralo je 629.874 KM, od čega 399.975 KM izdaci po Zakonu o dopunskim pravima branitelja i 229.900 KM ili 35% sredstava tekući prijenosi udrugama.

Tekući prijenosi udrugama proračunom su planirani u iznosu 210.000 KM, temeljem Programa utroška sredstava s kriterijima raspodjele sredstava usvojenog Odlukom Vlade 23.03.2012. godine. Sredstva su raspoređena za sufinanciranje programa rada temeljnih udruga u iznosu 140.000 KM i za interventna sredstva kao potpora programima i projektima za hitne i nepredvidive slučajeve 70.000 KM. Ista su realizirana u iznosu 209.900 KM i to: prijenosi udrugama 140.000 KM i 69.900 KM interventna sredstva.

Revizijom smo utvrdili da kao i prethodne godine, nije postupljeno sukladno točki VI Javnog poziva za podnošenje zahtjeva i programa za ostvarivanje prava na dodjelu sredstava iz oblasti braniteljsko invalidske zaštite, kojom je predviđeno, da se nepotpuni zahtjevi i programi udruga neće uzimati u razmatranje“. Međutim, prema Ocjeni i mišljenju o ispunjavanju uvjeta i kriterija za dodjelu sredstava Povjerenstvo je konstatovalo nedostatke: „osim nekompletnosti dokumentacije vidljiv je i nedostatak u sadržaju pojedinih dokumenata“. „U većini slučajeva aplikacijski formulari nisu adekvatno popunjeni, u podacima o programu/projektu nije ništa upisano ili je opisano nešto što dovoljno nije jasno i precizno obrazloženo. Izvješća o utrošku sredstava za 2011. godinu koje su udruge dostavile pri podnošenju zahtjeva i programa za dodjelu proračunskih sredstava za 2012. godinu, uglavnom su nekompletna i manjkava. Nije priložena relevantna dokumentacija, koja dokazuje namjensko i zakonito trošenje odobrenih sredstava“.

I pored navedenih nedostataka koje je utvrdilo Povjerenstvo, a na prijedlog istog ministar hrvatskih branitelja je donio Odluku o raspodjeli sredstava udrugama branitelja za 2012. godinu i ista su raspoređena na 9 udruga sa kojim su i zaključeni Ugovori, a sredstva tokom godine doznačavana u redovnim mjesečnim uplatama, zbog čega Ministarstvo nije u potpunosti osiguralo nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

Ministarstvo hrvatskih branitelja treba dosljedno i u potpunosti postupiti sukladno Programu utroška s kriterijima za raspodjelu sredstava za tekuće prijenose udrugama, kao i osigurati nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih javnih sredstava.

4.5.4 Tekuća pričuva

Sredstva tekuće pričuve proračunom su planirana u iznosu od 860.000 KM, a realizirana 845.334 **bez kriterija**. Prema Zakonu o izvršavanju proračuna predsjednik Vlade može raspolagati sredstvima tekuće pričuve do iznosa 40.000 KM, ministar financija do 35.000 KM. Realizacija tekuće pričuve vršena je temeljem zaključaka Vlade i Rješenja ministra financija.

Kao i prethodne godine nisu ispoštovane odredbe članka 34. Zakona o proračunima u FBiH, jer nisu utvrđeni kriteriji za uporabu sredstava tekuće pričuve u Zakonu o izvršenju proračuna Županije za 2012. godinu. Vlada nije polugodišnje izvjestila Skupštinu o korištenju tekuće pričuve kako je propisano Zakonom o proračunima u FBiH, a niti je u Izvješću o izvršenju proračuna za 2012. godinu iskazana realizacija sredstava po rješenjima predsjednika Vlade i ministra financija.

Iz tekuće rezerve odobrena su sredstava u iznosu od 200.000 KM općinama za saniranje štete nastale prirodnom nepogodom, što je sukladno zakonskim propisima. Međutim, iz tekuće rezerve a temeljem Zaključaka Vlade odobrena su sredstva za transfere ostalim zajedničkim institucijama koja su nedovoljno planirana, a ista su se mogla predvidjeti i to: Agenciji za privatizaciju Županije za isplatu neto plaća i drugih materijalnih prava uposlenika (65.930 KM); za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata (23.000 KM) O.Š Ivan Mažuranić; Gimnaziji Ljubuški za kapitalne izdatke (13.742 KM); tekući prijenosi pojedincima (26.442 KM) za uplatu razlike doprinosa FZPIO/MIO, te po raznim zamolbama NK Široki Brijeg (14.000 KM). Također, značajan dio sredstava odnosi na pomoći pojedincima prema zamolbama bez relevantne dokumentacije, koje su upućene predsjedniku Vlade i ministru financija i realizirani su po rješenjima istih.

Iz svega navedenog sredstva tekuće pričuve nisu se u cijelosti koristila za „žurne i nepredviđene izdatke“ koji se pojave tijekom proračunske godine, kako je regulirano u članku 34. Zakona o proračunima u FBiH i članku 14. točka 1. i 2. Zakona o izvršavanju proračuna Županije.

Donijeti kriterije za uporabu sredstava tekuće pričuve i ista u cijelosti koristiti i izvještavati Skupštinu sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.

4.5.5 Kapitalni transferi (prijenosi)

Kapitalni prijenosi drugim razinama vlasti kod Vlade proračunom su planirani u iznosu od 2.100.000 KM, a izmjenama i dopunama 1.880.000 KM. Isti su realizovani pojedinačnim zaključcima Vlade u iznosu 1.878.000 KM, (općinama 1.713.000 KM i mjesnim zajednicama 165.000 KM).

Prema članku 29. Zakona o izvršenju proračuna Županije određeno je da će se „kapitalni prijenosi drugim razinama vlasti“ rasporediti prema aktima koje donosi Vlada. Ovim zakonom kao i kod tekućih prijenosa nisu predviđeni detaljni kriteriji, odnosno uvjeti o načinu raspodjele sredstava.

Sredstva u iznosu 1.713.000 KM su doznačena temeljem Zahtjeva za sufinanciranje planiranih kapitalnih projekata općine Ljubuški, Grude, Široki Brijeg i Posušje u kojim su općine navele ukupnu vrijednost po

projektima i traženo učešće Županije. Kao i u prethodnim godinama još uvijek nisu zaključeni Sporazum o sufinanciranju sa općinama, kojim bi se regulisala prava i obaveze supotpisnika i na taj način osigurao nadzor nad utroškom sredstava. Također, Stručna služba Vlade nije sačinila Izvješće o utrošku sredstava za doznačena sredstva kapitalne transfere drugim razinama vlasti – nije dato pismeno obrazloženje uz obrazac 10., kako je propisano člankom 17. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu Proračuna u FBiH, kao i da je vršen nadzor nad namjenskim utroškom navedenih sredstava.

Iz naprijed navedenog ne možemo potvrditi utemeljenost i opravdanost rasporeda sredstava prijenosa drugim razinama vlasti (za izgradnju lokalne i komunalne infrastrukture), kao i visinu dodijeljenih sredstava.

Vlada Županije za kapitalne prijenose drugim razinama vlasti treba odrediti kriterije, odnosno uvjete o načinu raspodjele sredstava, te osigurati stvarni nadzor nad utroškom u predviđene namjene.

4.6 Nabave, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavama BiH

Izdaci za nabavu stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 728.535 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 131%. Navedeni izdaci se odnose na nabavu opreme 294.953 KM, studije izvodljivosti 259.947 KM i rekonstrukciju i investiciono održavanje 173.635 KM.

Sredstva su utrošena mimo datih ovlaštenja, jer za nabavu stalnih sredstava nisu doneseni Programi utroška sredstava čime nije postupljeno sukladno članku 23. Zakona o izvršavanju proračuna Županije za 2012. godinu kojim je definirano da iste odobrava Vlada na prijedlog proračunskih korisnika. Proračunski korisnici provodili su postupke javnih nabavi a da prethodno nisu donijeli plan nabave stalnih sredstava sa jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima svih predmeta nabave, a tijekom godine su nabavljena dva vozila putem lizinga i to kod MUP-a u iznosu 60.658 KM (koji je otplaćen tijekom godine) i Ministarstva gospodarstva 36.234 KM.

Kod Ministarstva prostornog uređenja, resursa i zaštite okoliša na poziciji studije izvodljivosti iskazano je 259.948 KM, od čega se 193.617 KM odnosi na izdatke vezano za izradu Prostornog plana Županije i općina Široki Brijeg, Grude i Posušje. Za navedeno 10.11.2008. godine zaključen ugovor između Ministarstva i Urbane tehnike d.o.o. Zagreb (kao nosioca Konzorcija) u vrijednosti od 538.200 KM, koji je naknado umanjen na 468.200 KM jer je općina Ljubuški odlučila samostalno izraditi svoj prostorni plan. Prema prezentiranoj dokumentaciji utvrđeno je da je od početka realizacije ovog projekta od ukupno ugovorenih (468.200 KM) realizirano 326.133 KM. Od toga u ranijim godinama (2009.i 2010.g) 132.473 KM (od čega 44.460 KM za Studiju ranjivosti) a tijekom 2012. godine 193.617 KM. Prema izjavi odgovornih osoba nije bilo realizacije tijekom 2011. godine po ovom osnovu, za šta nam nije dato adekvatno obrazloženje. Ugovorom je definiran rok izvođenja radova od 20+4 mjeseca počevši od dana izrade Programa i plana aktivnosti na izradi projekta. Navedeni Program i plan aktivnosti nije sačinjen sve do rujna 2012. godine kada je potpisan Anex ugovora.

Obzirom da je ugovor sa IGH Mostar za izradu Studije ranjivosti u vrijednosti od 44.460 KM zaključen (18.09.2008. godine i Anex 2010. godine) prije Ugovora za izradu Prostornog plana, iako navedena studija predstavlja dio aktivnosti u I fazi izrade Prostornog plana ne možemo potvrditi pravilnost odobravanja javnog novca a isto ukazuje da Ministarstvo u ranijem periodu nije uspostavilo kontrolu i nadzor nad utroškom javnih sredstava.

Za nabavu goriva kod Skupštine i Ministarstva prosvjete, kulture i športa nije provedena procedura odabira najpovoljnijeg dobavljača a izdaci po ovom osnovu iskazani su u iznosu od 33.377 KM.

Vlada je za nabavu lož ulja za potrebe 2012/2013 godine pokrenula otvoreni postupak u lipanj 2012. godine koji je poništen zbog nedovoljnog broja ponuda. Nakon toga je Odlukom od 11.11.2012. godine pokrenut ponovljeni postupak nabave putem ubrzanog ograničenog postupka (prema obrazloženju zbog hitnosti i neophodnosti nabave). Na tendersku dokumentaciju uložena je žalba zbog nepravilnog definiranja rokova za preuzimanje zahtjeva i podnošenja ponuda a koja je usvojena od strane Ureda za razmatranje žalbi Rješenjem od 28.12.2012.godine kojim je predmet vraćen na ponovni postupak. Međutim, ugovorni organ je odmah donio odluku o poništenju predmetnog postupka nabave na koju je uložen prigovor nakon čega je ponovno izvršen uvid u dokumentaciju i 21.02.2013. godine je doneseno Rješenje o usvajanju prigovora, konstatovano da je došlo do povrede Zakona o javnim nabavama BiH i postupak je poništen. Zbog naprijed navedenog nije se zaključio novi ugovor a za nabavku lož ulja koristio se postojeći dobavljač.

Kod **MUP-a** za nabavu tekućeg materijala i usluga (uredski materijal, gorivo, servisiranje vozila) u revidiranoj godini nisu provedene procedure izbora najpovoljnijih dobavljača što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH. Nabave su vršene od dobavljača sa kojima su zaključeni ugovori koncem 2007. godine na period od 3 godine, odnosno do 2010. godine. Od navedenog perioda nije provedena procedura nabave zbog čega ne možemo potvrditi da je nabava vršena od najpovoljnijeg dobavljača, kao i iznos iskazanih izdataka po ovom osnovu u iznosu 672.782 KM (uredski i ostali materijal 153.678 KM, gorivo 346.355 KM i održavanje vozila 172.749 KM). Dobavljač kod kojeg je vršeno servisiranje vozila (Unitrade d.o.o. Ljubuški) prema evidenciji Porezne uprave ima neizmirenih obveza za poreze i doprinose koje na dan 31.12.2012. godine iznose 192.672 KM i da je proveden postupak javne nabave sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH navedeno bi bilo eliminatorni kriterij za ovog dobavljača.

Postupke nabave roba, kao i odabir dobavljača provoditi sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.

4.7 Financijski rezultat

U konsolidiranim financijskim izvješćima o izvršenju proračuna za 2012. godinu iskazano je ostvarenje prihoda, primitaka i financiranja u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Izmjene Proračuna za 2012. g	Ostvareno u 2011. godini	Ostvareno u 2012. godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici (od 1 do 3)	67.939.596	66.800.286	63.585.617	93,60	95,19
1	Prihodi od poreza	58.106.000	58.005.004	55.943.949	96,30	96,45
2	Neporezni prihodi	8.833.596	7.567.123	7.349.456	83,20	97,12
3	Potpore – Grantovi	1.000.000	1.228.159	292.212	29,20	23,79
B	Rashodi i izdaci (od 4 do 5)	73.729.596	69.632.524	73.330.835	99,46	105,31
4	Tekući rashodi	70.249.642	68.412.171	70.724.300	100,68	103,38
5	Kapitalni izdaci	2.619.954	1.220.353	2.606.535	99,49	213,59
C	Financiranje (I-II)	5.790.000	1.107.088	6.138.295	106,02	554,45
I	Primljeni krediti	9.000.000	4.500.000	8.926.204	99,18	198,36
II	Otplate primljenih kredita	3.210.000	3.392.912	2.787.909	155,76	147,37
D	Višak rashoda nad prihodima (B-A) deficit	5.790.000	2.832.238	9.745.218	168,31	344,08
E	Višak rashoda i izdataka nad prihodima, primicima i finansiranjem (B-A-C) deficit	-	1.725.150	3.606.923	-	209,08
	Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (Akumulirani deficit)	-	31.970.399	34.195.202	-	-

Kao što se vidi iz prethodne tabele za 2012. godinu ostvaren je višak rashoda nad prihodima (deficit) u iznosu 9.745.218 KM, a sa uključenim finansiranjem 3.606.923 KM i predstavlja veću potrošnju u odnosu na raspoloživa sredstva. Kao i prethodne godine finansiranje, odnosno zaduženje putem kredita i pozajmica u 2012. godini je bilo nedovoljno za pokriće ostvarenog tekućeg deficita. U izvješću o izvršenju proračuna za 2012. godinu u tekstualnom dijelu nisu specificirane stavke iz kojih se sastoji iskazani deficit.

Akumulirani deficit na kraju 2012. godine je iskazan u iznosu 35.665.344 KM i premašuje izvore stalnih sredstava iskazane u „konsolidiranoj bilanci stanja“ u iznosu od 34.195.202 KM. Razlika više ostvarenih rashoda i izdataka iznad izvora stalnih sredstava u iznosu od 1.470.142 KM evidentirana je na poziciji potraživanja po osnovu viška rashoda iznad izvora stalnih sredstava.

Revizijom smo utvrdili da **finansijski rezultat za 2012. godinu nije točno iskazan, odnosno iskazan je u iznosu manjem za 4.502.226 KM. Od čega se iznos od 2.861.794 KM odnosi na izdatke koji nisu evidentirani u financijskim izvješćima na poziciji rashoda i izdataka u trenutku nastanka obveza i to: 2.264.512 KM obveze 2012. godine, 396.775 KM prekoračenje iz 2008. godine iskazano na kratkoročno razgraničenim rashodima i dio izdataka iz ranijih godina u iznosu od 200.507 KM za izradu šumskogospodarske osnove, sistematske preglede prosvjetnih djelatnika i mjere pritvora. Preostali iznos od 1.640.432 KM odnosi se na razliku prikupljenih namjenskih sredstva (naknade za šume, vode i ceste) u odnosu na utrošena, koja su suprotno propisima u cijelosti oprihodovana u proračunu Županije i iskorištena za druge rashode i izdatke, čime su ista nenamjenski utrošena.**

Zbog netačnog iskazivanja financijskog rezultata za 2012. godinu, odnosno umanjeno za 4.502.226 KM, a samim tim i akumuliranog deficita, kao i precijenjenih izvora sredstava za 8.313.913

KM (o čemu je šire pojašnjeno u točki 4.8.1 Izvješća) imalo je za posljedicu da stvarni akumulirani deficit na datum bilance revizijom utvrđen iznosi 40.167.570 KM, a ne kako je iskazano 35.665.344 KM i premašuje izvore sredstava za 14.286.281 KM umjesto kako je iskazano 1.470.142 KM.

Pored navedenog u 2012. godini na poziciji rashoda i izdataka iskazani su izdaci iz ranijih godina u iznosu 1.641.986 KM, što potvrđuje da knjigovodstvo nema sve podatke o financijskim obvezama zbog čega nisu točne i pouzdane evidencije koje bi prezentirale poslovanje sa razumnom sigurnošću.

Iz svega prethodno navedenog priznavanje rashoda i izdataka nije izvršeno prema načelu modificiranog nastanka događaja. Rashodi i izdaci nisu evidentirani u onom periodu kada je obveza za plaćanje nastala, čime nije postupljeno sukladno članku 59. Zakona o proračunima u FBiH. Slijedom toga nije ispoštovan ni članak 20. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, („Službene novine FBiH“ broj: 87/10) i članak 39. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 1/11). Posljedica istog je da nisu ispoštovana računovodstvena načela: točnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.

Pri financijskom izvještavanju dosljedno primjenjivati proračunsko računovodstvo koje se zasniva na načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti, sveobuhvatnosti i pravovremenosti.

Rashode i izdatke evidentirati prema računovodstvenom načelu modificiranog nastanka događaja.

4.8 Godišnji popis na dan 31.12.2012. godine

Glavno popisno povjerenstvo za popis imovine, obaveza i potraživanja Županije je sačinilo Elaborat o obavljenom redovnom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja koji su u evidenciji Jedinstvenog računa Trezora Županije na dan 31.12.2012. godine i usvojen je Zaključkom Vlade od 27.02.2013. godine.

Revizijom smo utvrdili da su rukovodne strukture Županije djelimično postupale po preporukama Ureda za reviziju institucija u FBiH, te usvojili potrebne akte vezane za popis, nalažući popis i sravnjenje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim. Međutim, kod pojedinih proračunskih korisnika izostala je potrebna kontrola ovlaštenih lica proračunskih korisnika čija povjerenstva su vršila popis u dijelu kontrole potpunog popisa sa detaljnim obrazloženjem u koje namjene je uložena javni novac iskazan u finansijskim izvještajima te sravnjenja stvarnog i knjigovodstvenog stanja. Kao npr. popisno povjerenstvo osnovne škole „Franice dall era“ vir općina Posušje nije izvršilo sravnjenje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, te dalo prijedlog za uknjižbu povećanja vrijednosti od 78.727 KM; Kod osnovne škole Ivan Mažuranić u Izvješću o popisu je navedeno da je u 2012. godini utrošeno 226.460 KM, iako se dio odnosi na ranije godine. Također, kod iste škole nije obrazloženo da je tijekom 2012. godine izvršena rekonstrukcija u vrijednosti od 199.389 KM (stvarno stanje), a koja knjigovodstveno nije evidentirana, zbog više stvorenih obaveza iznad Proračuna.

Središnje povjerenstvo za popis novčanih sredstava je sačinilo Izvješće o popisu istih u kojem su dati prijedlozi da se poduzmu određene aktivnosti kod potraživanja za koncesije i rješavanje potraživanja evidentiranih po Zaključku Vlade, ugovoru ili fakturi, a za potraživanja starija od 6 mjeseci (čak iz 2008. godini) nije dalo prijedlog za knjigovodstveno evidentiranje istih sukladno računovodstvenim propisima.

Popisna povjerenstva proračunskih korisnika nisu vršila popis obaveza (osim Skupštine, Vlade, Uprave za ceste i Uprave za inspeksijske poslove) a glavno popisno povjerenstvo je preuzelo stanje obaveza iz knjigovodstvenih evidencija, odnosno nije izvršen stvarni popis istih.

Svi proračunski korisnici obavezni su popisom na dan 31.12. tekuće godine utvrditi stvarno stanje imovine i obaveza Županije i isto uskladiti sa knjigovodstvenim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH.

4.8.1 Stalna sredstva

U konsolidiranim financijskim izvješćima sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana na datum bilance iznosi 52.366.733 KM, nabavna vrijednost 73.978.216 KM, a otpisana vrijednost 21.611.483 KM.

Vrijednost stalnih sredstava po vrstama prikazana je u tabelarnom pregledu, te promjene i kretanja tokom revidirane godine i uporedni podaci prethodne i 2012. godine:

Opis	Zemljište	Gradevine	Oprema	Sredstva u obliku prava	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
01.01.2012.	1.469.515	35.598.457	15.725.757	385.144	10.895.725	64.074.598
Direktne nabavke	305	2.219.987	447.111	261.428	7.224.573	10.153.404
Prenos sa pripreme		8.863.313	-	-	-	8.863.313
Ukupno povećanje	305	11.083.300	447.111	261.428	7.224.573	19.016.717
Rashodo. po popisu	-	-	(249.786)	-	-	(249.786)
Preknjižavanje sa/na	-	-	-	-	(8.863.313)	(8.863.313)
Ukupno smanjenje	-	-	(249.786)	-	(8.863.313)	(9.113.099)
<i>Stanje 31.12.2012.</i>	1.469.820	46.681.757	15.923.082	646.572	9.256.985	73.978.216
Amortizacija						
01.01.2011.	-	7.673.738	12.558.091	-	-	20.231.829
Amortizacija 2012.	-	1.058.835	570.605	-	-	1.629.440
Isknjižavanje amortizacije	-	-	(249.786)	-	-	(249.786)
ISPRAVKA 31.12.12.	-	8.732.573	12.878.910	-	-	21.611.483
Neotpisana vrijednost 31.12.2011.	1.469.515	27.924.719	3.167.666	385.144	10.895.725	43.842.769
Neotpisana vrijednost 31.12.2012.	1.469.820	37.949.184	3.044.172	646.572	9.256.985	52.366.733

Vrijednost stalnih sredstava – gradevine iskazana je u iznosu 46.681.757 KM. Tijekom 2012. godine vrijednost istih povećana je za 11.083.300 KM. Na prenos sa pripreme na upotrebu odnosi se 8.863.313 KM, od čega najveći dio na zgrade kod Vlade 8.184.940 KM i Srednje škole Anton Branko Šimić Grude 640.733 KM, koje se koriste već duži vremenski period, a knjigovodstveno evidentirane stavljanjem u upotrebu u revidiranoj godini. Međutim, nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje zgrada kod nadležnog proračunskog korisnika: PU Grude, MUP Ljubuški i Pravosuđe i dalje se iste vode kod Vlade.

Pored navedenog, povećanje vrijednosti građevina je izvršeno i u iznosu od 2.219.987 KM, od čega se najveći dio odnosi na direktno uknjižavanje zgrada (škole) koje su završene/izvršena rekonstrukcija u ranijem periodu i iste se koriste, a nisu knjigovodstveno bile evidentirane (nigdje), čak ni na poziciji sredstva u pripremi. Najveći dio je kod **Srednje škole Anton Branko Šimić Grude** (pored dijela sredstava na pripremi) uknjižen je iznos od 1.169.715 KM za sportsku dvoranu, za koju je ispostavljena okončana situacija još u 2009. godini. Kod **Prve osnovne škole Široki Brijeg** za izvršenu dogradnju škole-rekonstrukciju 409.164 KM završena u 2010. godini i evidentirana na tekućim transferima. Kod **osnovne škole Ivan Mažuranić** 271.365 KM za rekonstrukciju škole, od čega 50.660 KM se odnosi na raniji period.

Zbog nepostupanja sukladno člankovima 16. i 55. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, odnosno Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Riznicu u ranijim godinama, odnosno neevidentiranju promjene na stalnim sredstvima u pripremi i izgradnji na kapitalnim izdacima istovremeno za vrijednost izgrađenog objekta, već pri plaćanju situacija i evidentiranju ulaganja umjesto na kapitalne na tekućim transferima, imalo je za posljedicu nerealno iskazivanja vrijednosti (imovine/izvora sredstava) na godine na koje se odnose. Isto je i posljedica ne vršenja adekvatnog popisa svih korisnika i propušten nadzor od strane rukovodnih organa nad povjerenom imovinom.

Revizijom smo utvrdili da kod osnovne škole „*Franice dall era*“ vir općina Posušje nije izvršeno knjigovodstveno evidentiranje povećanja vrijednosti od 78.727 KM, za radove na zgradi koji su završeni u 2010. godini i u istoj godini evidentirani na tekućim transferima. Također, kod osnovne škole Ivan Mažuranić u 2012. godini izvršena je rekonstrukcija školskih objekata u iznosu od 199.389 KM, koji nisu uneseni u sustav, zbog nedostatka sredstava na ovoj poziciji, čime su u istom iznosu stvorene veće obaveze od proračunom dozvoljenih, (o čemu je šire pojašnjeno u točki: 4.5.3).

Ulaganja u stalna sredstva evidentirati na poziciji kapitalnih izdataka istovremeno za vrijednost izgrađenog objekta sukladno računovodstvenim propisima.

Sredstva u pripremi iskazana su u iznosu od 9.256.985 KM i odnose se na zgrade. Najveća su kod Ministarstva hrvatskih branitelja 8.313.913 KM, od čega je iznos od 1.159.340 KM evidentirano ulaganje u ranijem periodu (2007. - 2010. godina), a tijekom 2012. godine na prijedlog Povjerenstva za utvrđivanje ukupne knjigovodstvene vrijednosti i uknjižbe izgrađenih zgrada – stambenih objekata za stradalnike domovinskog rata sa područja Županije izvršeno je evidentiranje ulaganja u vrijednosti od 7.154.573 KM.

Prema Informaciji Povjerenstva u sačinjenom pregledu ulaganja u periodu od 2003.-2010. godine uknjižena su ukupna ulaganja u iznosu od 8.313.913 KM. Od čega 3.862.695 KM u periodu od 2003.-2006.

godine, koja su u istom periodu iskazana na kapitalnim transferima, 1.159.340 KM evidentirano na sredstvima u pripremi (2007.-2010.) i 3.291.878 ulaganja Vlade Županije. Navedena sredstva su osigurana iz slijedećih izvora i to: donacija – financijska potpora iz Republike Hrvatske u iznosu 3.212.695 KM (uplaćeno 31.12.2002. godine), kapitalni transferi iz Proračuna FBiH u iznosu 800.000 KM (od 2004.-2008. godine), iz Proračuna Županije 1.009.340 KM (od 2006.-2010. godine), kao i financiranje iz kreditnih sredstava od strane Vlade uknjižene vrijednosti 3.291.878 KM.

Ministarstvo branitelja je u 2010. godini raspisalo natječaj za dodjelu stanova stradalnicima sa područja svake općine u Županiji, a nakon provedene procedure dodjele ministar je donio zajednička **Rješenja o dodjeli stanova u trajno vlasništvo** za svaku pojedinu općinu. Međutim, nakon višebrojnih tužbi na Rješenja o dodjeli stanova županijski Sud u Širokom Brijegu je tužbe uvažio, poništio Rješenja, te postupak dodjele vraćen u ponovni postupak. Nismo revidirali postupak dodjele, zbog pokretanja sudskog spora.

Revizijom smo utvrdili da su precijenjeni stalna sredstva u pripremi i izvori sredstava za 8.313.913 KM, obzirom da je u ugovorima o zajedničkoj izgradnji između Ministarstva branitelja i općina (iz 2004. godine), određena namjena izgradnje zgrada „u svrhu stambenog zbrinjavanja stradalnika“, a za realizaciju navedenog općine su se obvezale staviti na raspolaganje bez naknade gradsko građevinsko zemljište na području Ljubuškog, Posušja, Gruda i Širokog Brijega, a Ministarstvo branitelja kao investitor obvezalo se „isfinancirati izgradnju stambenih objekata“ i kao isključivi nositelj prava raspolaganja na predmetnim objektima izvršiti raspodjelu stambenih objekata sukladno s namjenom. Također, za realizaciju istih sukladno namjeni obezbijedena su sredstva iz drugih izvora (donacija/kapitalni transferi) u iznosu od 4.012.695 KM. Posebno imajući u vidu činjenicu da u proteklom periodu za knjiženje promjena stalnih sredstava u pripremi i izgradnji nije postupljeno sukladno računovodstvenim propisima, jer nisu evidentirani kapitalni izdaci istovremeno za vrijednost izgrađenog objekta, nego suprotno (za dio 3.862.695 KM) kapitalni transferi (bespovratna davanja). Također, postupak knjiženja proveden u 2012. godini, direktnim knjiženjem od 7.154.573 KM sredstva u pripremi/izvori stalnih sredstava temeljem Informacije Povjerenstva, a bez evidentiranja istih na poziciji kapitalnih izdataka nije postupljeno sukladno računovodstvenim propisima, a niti su ispunjeni osnovni uslovi za uknjižbu: da je u vlasništvu Ministarstvo (nije izvršen upis u zemljišnim knjigama kod nadležnog suda) i da će iste koristiti ili imati koristi od istih. Kako je stambeni dio objekta već podijeljen stradalnicima putem bespovratnih davanja u trajno vlasništvo ne može biti i imovina Ministarstva branitelja.

Prema ugovorima o zajedničkoj izgradnji sa općinama Ljubuški, Grude i Posušje na čijem području su izgrađene zgrade pored stambenih objekata ugovorena je izgradnja poslovnih objekata. Sukladno ugovorima općine su se obvezale na svoje ime za stambeni dio objekta izdati odobrenje za građenje, čime su stekla pravo upisa u zemljišne knjige, za šta su i izdata Rješenja o građenju u općini Ljubuški (kao investitora) iz 2004. godine u kojem je pored stambenog uključen i poslovni dio objekta, a u općini Posušje iz 2008. godine izdato je Rješenja o legalizaciji (zadržavanje u prostoru) izgrađenog stambeno (i) poslovnog objekta od strane općine Posušje (kao investitora). Dok je uslučaju općine Grude Ministarstvu branitelja (kao investitoru) izdata građevna dozvola – izvršena legalizacija nakon što su zgrade izgrađene (iz 2006. godine). Izdato Rješenje ne poziva se na osnovni Ugovor o zajedničkoj izgradnji između općine Gruda i Ministarstva, a niti je sa istim usaglašen, a prema kojem odobrenje za građenje treba da glasi na ime Općine Grude a ne Ministarstva.

Imajući u vidu da za poslovni dio objekta ugovorima o zajedničkoj izgradnji između općina i Ministarstva branitelja nije regulisan status vlasništva i upotreba, kao i da izdata Rješenja nisu pratila osnovne Ugovore o zajedničkoj izgradnji. Stoga iz predmetnih ugovora ne možemo zaključiti da je Ministarstvo branitelja vlasnik poslovnog dijela objekta i da će iste koristiti ili imati koristi, a niti je za pripadajući dio procijenjena vrijednost, obzirom da nije izvršena procjena vrijednosti od strane ovlaštenog procijenitelja.

Kako je od početka izgradnje učinjeno niz propusta i neusaglašenih dokumenata za poslovni dio objekata neophodno je obezbijediti odgovarajuću dokumentaciju koja bi bila osnov za uknjižbu istih.

Ministarstvo hrvatskih branitelja treba da isknjižiti navedena ulaganja, a eventualnim dokazivanjem imovine nad poslovnom dijelom objekata uz obezbijedenje odgovarajuće računovodstvene dokumentacije izvršiti knjiženja.

4.8.2 Novčana sredstva

Na dan 31.12.2012. godine na Jedinostvenom računu Riznice novčana sredstva iznose 1.081.345 KM, od čega se na sredstva na žiro računu odnosi 1.056.821 KM.

Novčana sredstva iskazana na datum bilanci su:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Novčana sredstva	1.081.345	4.644.844
Transakcijski računi u bankama	1.056.821	4.615.433
Blagajna	11.465	13.089
Izdvojena novčana sredstva	13.059	13.059

Iskazano stanje novčanih sredstva nije raspoloživo za korištenje jer je u istom iskazan iznos od 534.473 KM blokiranih sredstva kod Herecegovačke banke koja je u stečaju. Prema podacima blokirani iznos se sastoji od 521.414 KM iskazan na transakcijskom računu i 13.059 KM izdvojenih novčanih sredstava.

Dakle sa izvještajnim periodom na raspolaganju je bilo 546.872 KM. Obzirom da Pravilnik o knjigovodstvu u FBiH navodi da se na novčanim sredstvima iskazuje efektivni novac, blokirana sredstva treba prenijeti na potraživanja od Herecegovačke banke čime bi se postigla tačnost izvještavanja o raspoloživim novčanim sredstvima.

4.8.3 Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja u konsolidiranim financijskim izvješćima za robe i usluge iskazana su u iznosu 2.448.484 KM. U odnosu na prethodnu godinu potraživanja su povećana najvećim dijelom temeljem evidentiranja potraživanja od koncesionara za koncesione naknade.

Kratkoročna potraživanja iskazana na datum bilanci su:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Kratkoročna potraživanja	2.448.484	3.862.291
Potraživanja od pravnih lica	441.227	263.281
Ostala potraživanja	2.007.257	3.599.010
Potraživanja od Agencije za privatizaciju	153.658	153.658
Sumnjiva i sporna potraživanja	278.455	161.920
Potraživanja po osnovu rashoda iznad izvora stalnih sredstava	1.470.142	3.204.453
Druga potraživanja	104.009	77.029
Akontacije za službena putovanja i ostala potraživanja	993	1.950

Potraživanja od pravnih lica iskazana su u iznosu 441.226 KM, od čega potraživanja za isporučenu robu i usluge 391.471 KM i potraživanja za date avanse 49.755 KM. U okviru potraživanja za isporučenu robu i usluge najveća su kod Ministarstva gospodarstva za dane koncesije u iznosu 353.426 KM i Uprave za inspeksijske poslove temeljem ispostavljenih računa za obavljene veterinarsko-sanitarne preglede u iznosu 30.995 KM. Tijekom 2012. godine, kod Uprave na sumnjiva i sporna potraživanja prenesen je iznos od 116.534 KM, a odnosi se na potraživanja od Mesne industrije „Rakitno“ 99.978 KM, MI „Farmko“ d.o.o Široki Brijeg u iznosu 1.751 KM i „Šišović“ 14.806 KM.

Povjerenstvo za popis potraživanja je konstatovalo da se potraživanja za dane avanse odnose na kapitalne projekte koji se već duži niz godina vodi na avansima, iako su ispostavljene okončane situacije nisu zatvoreni, odnosno preneseni na rashode. Kod Ministarstva gospodarstva avans dan izvođaču radova „ELCOL“ Livno od 13.861 KM (iz 2009. godine) i kod Vlade avans JKP KOMRAD Posušje 15.000 KM.

Posljedica čega su potraživanja za date avanse precijenjena u iznosu od 28.861 KM, a rashodi u navedenom iznosu podcijenjeni i nisu evidentirani na period na koji se odnose.

U okviru **ostalih potraživanja** kod Vlade iskazana su potraživanja od Agencije za privatizaciju Županije u iznosu od 153.658 KM i Rudnici boksita d.o.o Široki Brijeg u iznosu 70.000 KM temeljem datih pozajmica iz perioda 2008. i 2009. godine uz ugovoreni rok vraćanja 3, odnosno 6 mjeseci. Kao i pozajmica djelatniku od 500 KM, koja već duži niz godina nije vraćena. Također, kod MUP-a vodi se potraživanje za više isplaćene plaće i materijalne troškove 6.229 KM za koji je prema izjavi odgovornih lica pokrenut sudski spor u 2010. godini, a nisu prenesena na sumnjiva i sporna potraživanja.

Revizijom smo utvrdili da se za ova potraživanja u ukupnom iznosu od 230.387 KM nisu poduzele odgovarajuće mjere naplate, a niti su ista knjigovodstveno evidentirana na poziciji sumnjiva i sporna potraživanja, iako su značajno starija od 6 mjeseci, čime nije postupljeno sukladno računovodstvenim propisima.

Kratkoročna potraživanja knjigovodstveno evidentirati sukladno računovodstvenim propisima, te poduzeti sve zakonom propisane mjere za naplatu istih.

4.8.4 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazani su u iznosu 37.379.533 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 2.803.584 KM ili 7%. Na kratkoročne obveze odnosi se 35.855.969 KM, a razgraničenja 1.523.564 KM.

Kratkoročne obveze su u odnosu na prethodnu godinu manje za 3.410.119 KM ili za 8,7 %, a smanjenje se odnosi na izmirenje dijela obveza po doprinosima uzimanjem dugoročne pozajmice od izvanproračunskih fondova u tijeku revidirane godine, kao i otpisa dijela obveza iz ranijeg perioda.

Struktura iskazanih kratkoročnih obveza je sljedeća:

R.br.	Opis	Stanje na 31.12.2012.	Stanje na 31.12.2011.	Index (3/4)
1	2	3	4	5
A.	KRATKOROČNE OBVEZE (1+2+3)	35.855.969	39.266.088	91,32
1.	Krat. obveze prema dobavljačima, fizičkim licima i ostale kr. ob.	13.405.602	13.810.571	97,07
1.0.	Kratkoročne tekuće obveze	12.837.941	13.313.744	96,43
1.1.	Obveze fizičkim licima	370.487	340.144	108,92
1.2.	Ostale kratkoročne obveze	197.174	156.683	125,84
2.	Obveze po kratkoročnim kreditima i zajmovima	845.349	845.349	100
3.	Obveze prema djelatnicima	21.605.018	24.610.168	87,78
3.1.	Obveze za plaće – redovan rad	1.852.129	1.688.738	109,68
3.2.	Obveze za naknade place	1.200	424.100	0,28
3.3.	Doprinosi	17.875.083	21.301.101	83,92
3.4.	Ostale obveze po osnovu naknada djelatnika	1.876.606	1.196.229	156,88
B.	KRATKOROČNA RAZGRANIČENJA (4+5+6)	1.523.564	917.029	166,14
4.	Kratkoročno razgraničeni prihodi	1.093.112	432.591	252,69
5.	Kratkoročno razgraničeni rashodi	400.795	454.781	88,13
6.	Ostala razgraničenja	29.657	29.657	100,00
UKUPNO (A + B)		37.379.533	40.183.117	93,02

U okviru kratkoročnih tekućih obveza obveze prema dobavljačima iskazane su 12.575.159 KM od čega su najveće kod: Vlade 3.066.806 KM, Ministarstva gospodarstva 2.491.482 KM, Uprave za ceste 1.645.796 KM, Ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi 1.709.820 KM, Ministarstva za prostorno uređenje i zaštitu okoliša 844.491 KM, Ministarstva financija 856.598 KM i Ministarstva prosvjete, kulture i športa 786.333 KM, a odnose se na obveze tekuće i ranijih godina (dobavljači i korisnici tekućih prijenosa).

Revizijom smo utvrdili da dio obveza 2012. godine u iznosu od 2.264.512 KM nije evidentiran u knjigovodstvenim evidencijama u trenutku nastanka istih, a odnose se na: dio obveza za socijalna davanja iz 2012. godine u iznosu od 1.708.950 KM, kod MUP-a 356.174 KM obveze za tekuće troškove i nabavu opreme i kod Vlade 199.389 KM (od čega je avnasno plaćeno 20.894 KM) za rekonstrukciju škole. Također, dio obveza iz 2008., 2009. i 2010. godine nije evidentiran u iznosu 200.507 KM (izrada šumskogospodarske studije 115.347 KM, sistematski pregledi prosvjetnih radnika 45.650 KM i mjere pritvora 39.510 KM). Navedeno ima za posljedicu da su obveze, rashodi i izdaci podcjenjeni za iznos od 2.465.019 KM, a financijski rezultat je manje iskazan za isti iznos.

Proračunski korisnici (osim Skupštine, Vlade, Uprave za ceste i Uprave za inspekcijske poslove) nisu izvršili popis obveza, niti usaglašavanje stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem obveza na dan 31.12.2012. godine, a dio obveza nisu evidentirali u trenutku nastanka obveze zbog čega se ne može potvrditi da stvarno stanje obveza odgovara iskazanom u financijskim izvješćima.

Obveze temeljem kratkoročnog zaduživanja iskazane su u iznosu 845.349 KM a odnose se na obveze prema Zavodu za zdravstveno osiguranje Županije iz ranijeg perioda koje se ne izmiruju.

Iznos od 400.000 KM odnosi se na obvezu evidentiranu tijekom 2010. godine temeljem izvoda Banke za doznačena sredstva od strane Zavoda na ime pozajmice Vlade za tekuću likvidnost za što nije

prezentiran ugovor ili drugi akt o navedenoj pozajmici. Obveza prema Zavodu u iznos od 445.349 KM odnosi se na obvezu iz 2009. godine. Za navedeno je između Vlade i Zavoda zaključen Ugovor o pozajmici od 10.12.2009. godine kojim su odobrena sredstva u svrhu financiranja isplate porodiljnih naknada za 2009. godinu sa rokom otplate 12 mjeseci, bez kamate i u tri jednake rate.

Obveze prema djelatnicima iskazane su 21.605.018 KM od čega se na redovan rad odnosi 1.852.129 KM (plaće za prosinac 2012.godine koje su isplaćene u sječnu 2013.godine), doprinosi na i iz plaća 17.875.083 KM (tekuća i ranije godine) i ostale obveze po osnovu naknada 1.876.606 KM (naknade za XI i XII 2012. godine koje su u najvećem dijelu izmirene početkom 2013.godine).

Najznačajnije su **obveze za doprinose** koje se nisu isplaćivale sukladno propisima prilikom isplata neto plaća u iznosu od 17.875.083 KM. Prema prezentiranim podacima obveze iz ranijeg perioda su 11.775.252 KM, a iz tekuće godine 6.099.831 KM (najveći dio nije izmiren u tijeku okončanja revizije 6.077.473 KM).

Prema prezentiranim podacima struktura obveza za doprinose je slijedeća:

Opis	Obveze iz ranijeg perioda	Obveze tekuće 2012.godine	Ukupno obveze na 31.12.2012.g	Ukupno obveze na 31.12.2011.g
1	2	3	4 (2+3)	5
Doprinosi za MIO	5.540.173	2.243.128	7.783.301	6.361.925
Dop. za zdra. osig.	5.784.466	3.542.417	9.326.883	12.782.895
Dop. za neuposlenost	450.613	291.891	742.504	2.138.628
Ostali doprinosi	0	22.395	22.395	17.653
Ukupno obveze	11.775.252	6.099.831	17.875.083	21.301.101

Tijekom 2012. godine temeljem Odluke Vlade od 31.12.2012. godine izvršeno je isknjižavanje dijela obveza za obračunate doprinose iz 2005. godine u iznosu od 3.116.431 KM u korist financijskog rezultata (zdravstveno osiguranje 2.069.065 KM i neuposlenost 1.047.366 KM) koje nisu evidentirane kod Zavoda za zdravstveno osiguranje Županije i Službe za zapošljavanje Županije kao potraživanja.

Takođe, izmiren je dio obveza za doprinose koji su bili predmet prinudne naplate od strane Porezne uprave u iznosu od 3.897.174 KM (doprinosi za zdravstveno osiguranje 3.392.835 KM i za neuposlenost 504.340 KM) iz sredstava uzete pozajmice od izvanproračunskih fondova Županije, (o čemu je šire pojašnjeno opisano u točki 4.8.5. Izvješća).

Porezna uprava je pokrenula postupak prinudne naplate i izdala je rješenja o prinudnoj naplati tijekom 2010. - 2012. godine. Prema prezentiranom pregledu rješenja o naplati porezne obveze po korisnicima ukupan dug iznosi 16.233.668 KM (glavni dug i kamate) od čega je izmireno 6.769.307 KM, a preostali dug iznosi 9.464.361 KM za obveze iz 2006, 2008, 2009. i 2010. godine.

Vezano za obveze po rješenjima o prinudnoj naplati Porezne uprave na MUP se odnosi ukupno iznos od 4.932.118 KM za šta je 19.10.2012. godine zaključen sa Poreznom upravom FBiH Sporazum o odgođenom plaćanju. Istim je odobreno odgođeno plaćanje na 6 mjeseci (sa krajnim rokom otplate 25.12.2012.godine). Međutim po navedenom nije ništa plaćeno, a prema saznanjima u tijeku 2013.godine MUP se obratio zamolbom za prolongiranje roka za otplatu koja nije odobrena.

Obveze za doprinose nisu realno iskazane, obzirom da nisu evidentirani doprinosi za beneficirani staž policijskih službenika za koje nemamo točan podatak o visini istih, jer se već duži vremenski period ne vrši obračun istih, (što je šire pojašnjeno u točki: 4.5.1 Izvješća).

Proračunski korisnici nisu sačinjavali periodična izvješća obrazac 7- registar neizmirenih obveza, shodno članku 3. i 14. Pravilnika o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu Proračuna u FBiH, niti su shodno članku 34. i 39. Pravilnika uz tekstualno obrazloženje godišnjeg izvješća sačinili Analizu obveza.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu 1.523.564 KM. Na razgraničene prihode odnosi se 1.093.112 KM, od čega za neutrošena namjenska sredstva za okoliš 333.651 KM i sredstva za zaštitu i spašavanje 89.535 KM i razgraničene rashode 400.794 KM.

Najveći dio razgraničenih rashoda u iznosu 396.775 KM odnosi se na troškove iz 2008. godine koji nisu evidentirani u periodu kada su i nastali, što je suprotno načelu modificiranog nastanka događaja, o čemu smo konstatirali u ranijim revizorskim izvješćima. U 2012. godini isti su smanjeni za 22.500 KM.

4.8.5 Dugoročne obveze i razgraničenja

Dugoročne obveze iskazane su u iznosu 19.023.280 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 6.299.162 KM ili za 49,51%. U revidiranoj godini novo zaduženje iznosi 8.926.204 KM. Obveze po kreditima iznose 18.964.648 KM, a za nabavu opreme (vozila) putem leasinga 58.632 KM.

Struktura i stanje dugoročnih obaveza po kreditima je slijedeća:

Dugoročni krediti	Svrha zaduženja	Period otplate duga		Stanje na dan 31.12.2012	Stanje na dan 31.12.2011
		Glavnica	Kamata		
OPEC fond (Razvojna banka)	rekon. školskih objekata	2008.-2019.	2008.-2019.	226.908	258.224
Hypo Alpe Adria Bank	završetak izgradnje stam. zgrade za branitelje	2007.- 2012.	2007.- 2012.	28.654	124.530
Hypo Alpe Adria Bank	završetak izgradnje stam. zgrade za branitelje	2007.- 2012.	2007.- 2012.	0	92.763
Hypo Alpe Adria Bank	izgradnja školske športske dvorane	2009. - 2012.	2009. – 2012.	90.808	354.615
Međunarodni monetarni fond (MMF) -Stand by aranžman	tekuća likvidnost – fin. proračunskog deficita	2015.-2019.	2015.-2019.	2.700.000	2.700.000
Nova Banka AD Banja Luka	Izgradnja i rekonstrukcija školskih objekata i lokalne infrastrukture	2010. – 2015.	2010. – 2015.	3.890.646	5.112.398
Nova Banka AD Banja Luka	tekuća likvidnost -za fin. proračunskog deficita	2012.- 2015.	2012.- 2015.	3.101.428	4.000.000
UniCredit Bank d.d. Mostar	tekuća likvidnost	2013.- 2017.	2013.-2017.	5.000.000	0
Zavod za zdravstveno osiguranje ZHŽ	tekuća likvidnost – sanacija duga za neplaćene dopr.	2014.-2018.	2014.-2018.	3.420.663	0
Služba za zapošljavanje ZHŽ	tekuća likvidnost - sanacija duga za neplaćene dopr	2014.-2018.	2014.-2018.	505.541	0
Sveukupno				18.964.648	12.642.530

Provedenom revizijom utvrdili smo da je dio dospjelih, a neplaćenih obaveza u 2012. godini po kreditima evidentiran na poziciji kratkoročnih obaveza u ukupnom iznosu od 222.207 KM (glavnica) a istovremeno su iste iskazane i na dugoročnim obvezama po ovom osnovu, čime su iste precijenjene u navednom iznosu. Odnosi se na obveze po kreditu Nove Banke Banja Luka za izgradnju i rekonstrukciju školskih objekata i lokalne infrastrukture (116.128 KM), po kreditu Hypo Alpe Adria Bank za izgradnju športske dvorane u Grudama (90.808 KM) i rata kredita – Razvojne banke - Opek fonda (15.271 KM).

U knjigovodstvenim evidencijama Županije iskazana je obveza prema Federalnom ministarstvu financija po Stand – by aranžmanu (kredit MMF – a) za obračunate troškove i kamate za I i II tranšu koje su evidentirane na troškovima u iznosu od 88.780 KM a odnose se na 2011. i 2012. godinu. Skupština Županije je 01.02.2013. godine donijela Odluku o prihvatanju reprograma obaveza po kreditnom zaduženju Županije prema Federalnom ministarstvu financija iz sredstava MMF-a po Stand – by aranžmanu kojom je odobren reprogram kako slijedi: rok dospjeća 5 godina od prihvatanja reprograma i grace periodom 3 godine.

U 2012. godini novo zaduženje Županije iznosi 8.926.204 KM i to:

- 5.000.000 KM** - dugoročni kredit za tekuću likvidnost odnosno u svrhu financiranja proračunskog deficita. Navedeno zaduženje odobreno je Odlukom Skupštine o dugoročnom zaduženju od 20.04.2012.godine, a Ugovor o dugoročnom kreditu zaključen je 25.07.2012. godine između Ministarstva financija i UniCredit Bank sa rokom otplate kredita 60 mjeseci, kamatnom stopom od 6,39% godišnje i otplatom u jednakim mjesečnim anuitetima sa 6 mjeseci grejs perioda.
- 3.926.204 KM** - pozajmica od Zavoda za zdravstveno osiguranje Županije u iznosu 3.420.326 KM i Službe za zapošljavanje 505.540 KM u cilju realizacije Zakona o utvrđivanju načina osiguranja sredstava za sanaciju duga Županije prema izvanproračunskim fondovima Županije i sanaciji istog.

Navedeni Zakon je usvojila Skupština Županije 21.11.2012. godine kojim je definirano da ukupan dug proračunskih korisnika koji se vodi kod Porezne uprave FBiH u prisilnoj naplati a koji se odnosi na dospjele neizmirene obveze po osnovi doprinosa prema izvanproračunskim fondovima Županije iznosi 7.852.407 KM i to prema Zavodu 6.841.326 KM i Službi 1.011.081 KM. Utvrđeno je da će Vlada uzeti pozajmicu od izvanproračunskih fondova Županije u svrhu saniranja duga po rješenjima Porezne uprave o prisilnoj naplati dospjelih a neizmirenih obaveza po osnovu neplaćenih doprinosa na ranije isplaćene plaće uposlenika

(2008-2010. godine), kao i da će se uvjeti pozajmice definirati posebnim ugovorom između Vlade i fondova, uz kamatnu stopu do 2 % i grace period 2 godine od dana potpisivanja ugovora. Prema izjavi ovlaštenih lica visina sredstava utvrđena je na osnovu podataka županijskog poreznog ureda, ali nije nam prezentirano usaglašavanja sa knjigovodstvenim podacima ovih obveza tako da se ne može potvrditi točnost visine obveza u Zakonu. Dana, 19.12.2012. godine između Vlade, Zavoda i Službe su potpisani Ugovori o zajmu u cilju realizacije Zakona kojim je ugovoreno odobravanje zajma od Zavoda 6.841.326 KM i Službe 1.018.081 KM. Ugovoreno je da se polovina iznosa doznači na račun Županije najkasnije do 31.12.2012. godine, a drugu polovinu do 30.04.2013. godine, grace period za vraćanje pozajmice do 19.12.2014.godine, kamatnu stopu od 0,5 % godišnje a definirano je da će se nakon isteka utvrđenog grace perioda sklopiti aneks ugovora kojim će se definirati otplatni plan vraćanja zajma sa pripadajućim kamatama.

4.9 Sudski sporovi

Prema Izvješću o radu Županijskog pravobraniteljstva za 2012. godinu, ukupno predmeta u radu iz svih godina je 481 od čega iz ranijeg perioda 228 a iz 2012. godine 253.

Protiv Županije pokrenute su tužbe u vrijednosti od 2.534.601 KM i uglavnom se odnose na isplatu po ugovornim obvezama i naknadama štete. Od navedenog iznosa na radne sporove odnosi se 263.781 KM (tužbe sudaca za porez na plaću, policijskih službenika u svezi činova i zbog prijema u radne odnose u školama i dr). Prema prezentiranim podacima na dan 25.01.2013. godine po osnovu izvršnih sudskih rješenja na teret Županije na bankama čeka na plaćanje po ovom osnovu u ukupnom iznosu od 890.188 KM.

Temeljem predmeta u kojima je Županija tužitelj ukupno utužena potraživanja iznose 9.126.069 KM, a odnose se na sporove koje su u kaznenom postupku pravomoćno osuđene ili oslobođene zbog utaje poreza, pribavljanja protupravne imovinske koristi ili nanošenja štete Županiji.

4.10 Vanbilansna evidencija

Na vanbilansnoj evidenciji vodi se 9.426.330 KM od čega se 8.114.608 KM odnosi na neplaćene obveze za doprinose na plaće i iz plaća za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje sa stanjem na 31.12.2004. godine (razlika za manje isplaćene obveze jer su se prilikom isplate plaća doprinosi plaćali na iznos najniže plaće). Za isto je Vlada 13.01.2005. godine donijela Odluku kojom je utvrđeno da Ministarstvo financija privremeno neće knjižiti kao obveze Županije čime je postupljeno suprotno propisima.

U okviru vanbilansne evidencije vodi se evidencija o poslovanju sa sudskim i upravnim pristojbama u ukupnom iznosu od 1.311.722 KM (sudske pristojbe 475.568 KM i upravne pristojbe 836.154 KM).

U vanbilansnoj evidenciji nisu evidentirane garancije Županije po kreditima datim krajnjim korisnicima u iznosu od 21.273.421 KM što nije sukladno članku 57. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Odlukama Skupštine iz 2005., 2007. i 2009. godine date su garancije na 5 kredita a korisnici kredita su: Općina Posušje, Općina Grude i JP Komrad d.o.o. Posušje (projekti vodoopskrbnog sustava), Služba za zapošljavanje Županije (isplata novčanih naknada razvojčanim braniteljima za rujan 2007. godine) i Zavod zdravstvenog osiguranja Županije (završetak radova na objektu kliničke bolnice Mostar).

Date garancije po kreditima knjižiti sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Vlada Zapadnohercegovačke županije je u privitku akta broj: 01-434-15/3 od 24.05.2013. godine dostavila komentare na Nacrt Izvješća o reviziji finansijskih izvješća proračuna za 2013. godinu i to: Skupština, Vlada, Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša, MUP-a, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi, Ministarstvo hrvatskih branitelja i Uprava za civilnu zaštitu.

U komentaru Ministarstva unutrašnjih poslova je navedeno da su odmah, odnosno nakon obavljene revizije izvršili obračun prekoračenja u 2013. godini za koje se trebaju izvršiti obustave od plaće korisnicima mobilnih telefona.

Ministarstvo hrvatskih branitelja je u komentaru potvrdilo da je knjigovodstveno evidentiralo sveukupna ulaganja u zgrade i navelo slijedeće: „ u daljoj proceduri uknjižbe ulaganja u zgrade stradalnika, bi se definirali vlasnički odnosi, regulirao status vlasništva i uporaba između Vlade, Ministarstva branitelja i općina za poslovne dijelove zgrada, te bi se kako to nalažu propisi građevinske struke utvrdile vrijednosti poslovnih prostora, koji bi se vodili u knjigovodstvenim evidencijama, a stambeni dijelovi zgrada bi se isknjižili iz knjigovodstvenih evidencija“.

Kako uz navedeni komentar nije priložena nikakva dokumentacija, ostajemo pri našoj kvalifikaciji i još jednom skrećemo pažnju da za knjigovodstveno evidentiranje stambeno poslovnih objekata nema osnova za uknjižbu istih, o čemu je šire pojašnjeno u točki 4.8.1 Izvješća.

Komentari i obrazloženja data na Nacrt Izvješća su sa dužnom pažnjom razmotreni i oni koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dokumentacija inkorporirani su u Konačno Izvješće o reviziji financijskih izvješća za 2012. godinu.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju**

Ismeta Junuzović, dipl.oec.

Voda tima

Nidheta Mlivić, revizor za fin. reviziju, dipl.oec.

Član tima

Vildana Šahbegović, mlađi revizor za fin. reviziju, dipl.oec.